

PERŽVALGA.

Prūsų Lietuvoje susitvėrė moterių draugystė po vardu „Lietuvaiczių Šviesos Draugystė“. Mieris draugystės yra: apsiszvesti ir platinti apszvietimą, laikyti susirinkimus su pasiskaitymais ir prakalboms, iszsiraszyti naudingus laikraszczius ir knygas, bei įsitaisyti knygyną. Mokestis ant metų yra viena markė. Į vyriausybę tapė iszrinktos: Morta Zau niutė — virszininke, Ida Vanagaicziutė — virszininkės vietininke, Ona Szaliutė — rasz tininke, Ona Jankuvienė — skarbininke, Urszė Vabalienė — knygyinke. — Musų moterių draugystėms Amerikoje reiktu tą pat daryti, ir apart pagalbos ligoje, užsiimti apszvietimu bei jo platinimu. Dabar musų moters priguli prie draugystės tik dėlto, kad gauti susirgus pagalbą ir po kamanda atlikti iszpažinti. Vienok ateitėje ir musų moterėlės susipras ir pamatys kame yra jų gerovė.

Parodos reikalams ant rankų p. D. Zauniaus iki sziol tapė prisišta 1103 markės. — Tik tiek aukų suėjo isz musų tėvynės Lietuvos.

— Petrapilėje inzinierius A. Maciejauckas iszleido žemlapį lietuviszkai—latviszko kraszto. Žemlapis apima visą skrytį, kur lietuviszkai kalbama su paženklinimais kaimų lietuviszkai. Žemlapis turi didumo 28x33 colius, prekė 1 rublius 25 kap., gaunamas pas Inzinierių A. Maciejauską, Nevsky 111, Petersburg (Russia).

— Musų kunigai dėlei parodos įvykimo įgavo prietvartių, kad nei yiedras ricinavo aliejaus (castor oil) nepagelbsiti. Apart svarbiųjų raszty kun. Žilinsko „Tėvynėje“, tulas kunigas po psiaudonimu „Lietuvos“ Skaitytojas“ „Bažnyczios Tarne“ piktinasi isz to, kad Amerikos Parodos Komitetas iszrinko p. Dauman-

tą įrengimui parodos, be kurio butų reikėję siųsti vieną isz Amerikos. Tasai kunigėlis labai pyksta už tai, kad kun. Žilinskiui norint visus už nosies vesti, o ne pasisekė ir už tai kaltas tik Mikolainis. Dėlto kunigai ir savo žadėtų aukų parodai neprisiunczia į parodos kasą, kadan gi Mikolainis ant jų tykojas, kad paskui paszaliais iszmėtytu. Isz vioraszto „Lietuvos“ Skaitytojo“ kunigėlio matyt, kad jam visi negerumai isz pilvo suėjo į galvą. Oi, ai!

— P. Baczkauckas daro „rokundą sumnenės“, nes už savo papildytas nedorybes prieszais lietuviszką tantą turės stoti prieszais tribunolą Pottsvilėje. Aukų bus kelis desėtkus dolerių teip gi jau lojeriams paaukavęs.

— Jeigu girtuoklystė teip visur žydi kaip Luzernės paviete, tai turės neužilgio visi gyventojai prigerti. Ant sekanczių metų tapo iszduota 1029 patentai dėlei karcziamų (praėjusį metą buvo 36 daugiau), už ką tapo užmokėta \$288,550,00. Pernai metą vien ant alaus Luzernės paviete tapė pragėrta \$7,500,000; o kur cigarai, degtinė, vynas ir kiti gėrymai? Pagal skaitlių gyventojų Luzernės paviete isz 300,000, kiekviena galva tiktai ant alaus pragėrė po \$25,00; tai gi ant kiekvieno suaugusio iszpuls po \$100,00, atmetant vaikus. Vien Plymouth'e su apielinkėmis yra 123 karcziamos ant 15,000 gyventojų. Tai gi ant kiekvienos karcziamos iszpuola po 68 galvas; atmetant tulas moteris ir vaikus, iszpuls po 35 girtuoklius ant kiekvienos karcziamos. Szitie 35 girtuokliai ant metinio isz laikymo vienos karcziamos, namo samdos, laisnių ir pragyvenimo karcziamniukų turi iszmokėti po \$34. Taigi kiekvienas isz anų 35 klijentų vienos karcziamos pragers per metus menkiausiai apie \$125,00. Vi-

sam paviete Plymouthas yra zydiaiu girtuoklystės.

Aukos parodai

A. Jeszmantas, („Saulės“ skaityt.) Plymouth, Pa. -25
S. Poteliunas, Plymouth, Pa. -25
K. Rutkauckas, Newark N. J. -50
Lietuvos Sunų Draugystė, Wilkes-Barre, Pa. 20—
Buvo \$1165,88
Labu \$1186,88

P a t a i s y m a s .

„Vienybės“ num. 9 tapė padaryta klaida ant \$5,00 skaitlinėse. Yra padėta \$1667,25 o turi but t i k t a i \$ 1 6 6 2 , 2 5 . Atitraukiant tuos \$5,00 pagal tąja klaidą, yra dabar kasoje \$1181,80
J. J. Pauksztis.

Aukos kankintiniams

S. Poteliunas, Plymouth, Pa. -25
K. Rutkauckas, Newark, F. J. -50
Buvo \$127,52
Labu \$128,27
Redakcija.

Isz Lietuvos.

Isz Vilniaus gub. Padėjimas lietuvių Vilniaus vyskupijoje ir po sziai dienai tebėra didei pagailėtinas. Daugelyje bažnyczių nebėr nei lietuviszkų giedojimų, nei lietuviszkų pamokslų. Lietuviszkų knygų teipo gi nieks ten nebepristato. Nedyvai tat, jog lietuviai pradeda savo kalbą užmirszti ir virsta tai į lenkus, tai, dangiausiai, į baltgudzius. Kas kaltas? Nekurie kaltina vysk. Zvieraviczė, kad ans lietuvių neapkencziąs, kad stacziiai noris juos sulenkinti. Tai netiesa. Jis, kaipo katalikų vyskupas, to užmanymo netur. Anaipol. Kur tik tikrai žino, jog daug esame lietuvių, ten ir lietuvius kunigus duoda ir lietuviszkai žmones mokinti prisako. (Jeigu

jis teip darytu, tai neiszkeltu lietuvius kunigus isz lietuviszkų parapijų į lenkiszkas arba baltgudiszkas; teipgi butų senei iszpildęs Vilniaus lietuvių praszymą, kad bent vienoje bažnyczioje butų sakomi lietuviszki pamokslai ir įvesti lietuvių giedojimai. Zvieraviczius yra neapkęstojas lietuvių isz kad galėtu tai visus lietuvius sumurdytu į lenkų žaką. Jeigu jis lietuvius lygiai mylėtu, tai neklausytu lenkintojų džiakonų ir kitų lietuvių edikų. R.) Bet jam da gerai savos vyskupijos nepažinus, prisiena dažnai remties vien tik ant to, ką džiakonai pranesza. Tie gi, budami aklais lenkomanais, paduoda vyskupui daugiausiai melagingas žinias, buk jų džiakonijose visi lenkiszškai suprantą, buk lietuvių visai nelikę ir buk per tai lietuviszki giedojimai ir pamokslai, nekurių kunigų naujai įvesti, esą netik niekam nereikalingi, bet dar didei pavojingi, kaipo galintieji maisztus bažnyczioje sukelti. Tiems džiakonų praneszimams pritaria Vilniaus kapitulos pralotai, kurie, budami irgi didžiais lenkomanais, nesidrovi dorus lietuvius kunigus priesz vyskupą visaip iszkoneveikti. Todėl nedyvai, jog kartais vyskupas Zvieraviczė teisingus lietuvių praszymus atmeta ir iszklausyti nenori, ir į lietuviszkas parakvijąs paskiria kunigus lenkus ar baltgudzius, lietuviszkai nei žodelio beveik nemokanczius, Tiems musų žodžiams patvirtinti sztai keletas faktų:

1. *Gelvonai* Vilniaus pavieto, Giedraiczių džiakonijos — parapija turinti apie 5 tukst. duszių, atskyrus gr. Pliofio randauninkus, beveik visa lietuviszka. Tuotarpu Gelvonų klebonu paskirtas tapo kun. Jonas Krynskis, lenkas, suvis lietuviszkai nemokąs. Krynskio pranokėjai, kunigai: Labokas, Deksnis, Mironas, sakydavę Gelvonuos' lietuvisz-

kus pamokslus; dabar-gi, Krynskiui atvykus, jau bus treči metai, kaip nebėr nei lietuviszkų giedojimų, nei pamokslų; lenkiszka kalba pati viena Gelvonų bažnyčioj' vieszpatauja. Lietuviai gelvoniečiai buvo nusiuntę Vilniun deputaciją prie vyskupo Vyskupas liepęs savo sekretoriui nurasyti Krynskiui, kad mokytusi lietuviszkai. Ale tas paraginimas, žinoma, ant nieko nuėjo. Negalėdami savo bažnyčioje nei išsispaviedoti dorai, nei Dievo žodžio išgirsti, gelvoniečiai slankioja dabar, kaip naszlaicziai, po aplinkines lietuviszkas bažnyčias: vieni eina į Cziobiszki, kiti į Pabaiską, treči į Buguslaviszki. O Gelvonų popas tuotarpu, iszmokęs lietuviszkai, visai gerinasi prie lietuvių, lietuviszkai juos sznekina ir jų vaikus į savo cerkvę patraukti stengiasi. Kunigui-gi Krynskiui tas visai nerupi.

2. *Onusziszkis*, Merkinės diakonijos—klebonu yra jau ketvirtį metai kun. Stanislovas Vysockis—nemokąs lietuviszkai. Tuotarpu parakvija turinti apie 7 tukstanczius duszių, visa beveik lietuviszka. Žmonės kas antra nedėlia gieda bažnyčioj' rozalczių lietuviszkai, bet pamokslų lietuviszkų nei sykį ant metų negauna išgirsti. Pranokėjai kun. Vysockio amž. at. kun. Endrykas, Sokolauskis sakydavę kasnedėl po du pamokslus: vieną lietuviszką, antrą lenkiszką. Kun. Vysockiui tai nepatiko, ir ans įvestą nuo deszimties metų paprotį savo galybe panaikino. Onusziszkiečiai lietuviai buvo nuėję pas vyskupą skysties ant savo klebono, nuskriaudusio juos dvasiszka, bet vyskupas, itikėjęs praneszimams diakonui ir klebono, deputaciją lauk pavatė, grasydamas net, jog panaikins parakviją. Jeigu onusziszkiečiai nepaliaus skysties.

3. *Gegužinas* Trakų diakonijos — parakvija vidutinė. apie 5 tukstanczius duszių—visa beveik lietuviszka; turi kleboną, kun. Jurgį Glodiną, žemaitį. Pirm kun. Glodino kunigai: Bugenis ir Stankevicsze per 8 metus sakinėjo lietuviszkus pamokslus. Tuotarpu kun. Glodinas, norėdamas pasirodyti ne litvomanu, panaikino Gegužinę lietuviszkus pamokslus, pasiremdamas ant to, kad gegužiniečiai jo žemaitiszkos tarmės nesuprasę, o ans jų tarmės nemokąs. Pasakojo dar man žmonės ir apie tokį pasielgimą kun. Glodino: Motinos atvedę savo vaikus bažnycion, kad kunigas pamokintu katekizmo. Kun. Glodinas perskyręs vaikus į du būrius: į tuos, kurie moka lenkiszka, ir į tuos, kurie vien tik lietuviszkai tesuprantą. Pirmuosius, pamokinęs valandą lenkiszka, paleidęs, o į antruosius taręs trumpai: „kai iszmoksitė lenkiszka, tada jus pamokinsiu katekizmo.“ Ką gi jau benorėti nuo klebonų lenkų, jeigu jau patįs klebonai-lietuviai teip apsieina!

4. *Szirvinta*, Giedraiczių diakonijos, 7 tukstanczius duszių; visa parakvija lietuviszka. Buvęs Szirvintų klebonas Lupeika, kiek tik galėjęs, lenkinęs szirvintiečius. Szirvintos poneliai apie jį sakydavę: „jako ksiądz i człowiek—nie wart: ale ma tę zasługę, że parafię spolonizował“. Po Lupeikai, kun. Zimkus buvo įvedęs lietuviszkus pamokslus, ale dabartinis Szirvintos klebonas Novickis Jonas, žemaitis, telszietis, vėl viską panaikinęs.

5. *Kernava*, vieta, Lietuvos istorijoje pagarsėjusi. Cziateipat didesnė pusė parapijos lietuviszka. Dabartinis Kernavos klebonas, kun. Miszkinis buvo palengvėl, parapijonams neipriesiziant, įvedęs lietuviszkus pamokslus ir giedojimus, bet kažkokiam lenkpalaikiui liežuvį pakiszus, vysk.

Zvieravicsze prisakęs po suspensai, kad vėl viskas butu Kernavos bažnyčioj' lenkiszka.

Pasiutimas lenkų ir bajorelpalaikių Vilniaus vyskupijoje yra neapsakomas. Kilstanczius lietuviszka sutramdyti griebiasi visokių įrankių: melagysczių, bauginimų, neteisinių skundų ir t. t. Pagaliaus nesigėdi net žandarus talkonkviesti. Isz lenkpalaikių užsiundymo buvo kratos Zasių parapijoje. Dabar vėl pasklydo paskalas, buk neužilgo busė kratos Kernavę, Cziobiszkyje ir Musninkuose. Bet ir su žandais vargiai bupavyks lenkams lietuvius Vilniaus vyskupijos į lenkus perdirbti. Per didis karnis, kad greit galėtu praryti. Sztai trumpos statistiszkos žinios apie Vilniaus lietuvius, kiek randasi kurioje diakonijoje, ir teip:

Giedraiczių	45 tukst.
Trakų	50 "
Merkinės	90 "
Viszniavos (Lazdunai)	5 "
Szventėnų	110 "
Lidos	20 "

isz viso apie 320 tukst.

Tulas vilnietis vienok pasakojo man, kad tas skaitlius esąs per mažas, kadangi lietuvių Vilniaus vyskupijoje esą apie 400 tukstanczių. Mums teipogi matos, jog ir dar daugiau lietuvių ten atsirastu, kad tik dvasiszka valdzia neskriaustu lietuvių dvasiszkuosę dalykuosę, ir kad negintu įvesti lietuviszkus pamokslus ir giedojimus ten, kur dar daug lietuvių užsiliko. Tokių gi vietų Vilniaus vyskupijoje yra gana daug. Teip, reikėtu įvesti lietuviszkus pamokslus ir giedojimus sziose parakvijose: Kazokiszkyje, Rietaviszkyje, Uzuguostyje, Sumėliszkyje, Kernavoje, Radunyje, Naczioje, Osavę, Eisziszkyje, Vidėniszkyje (patis žmonės praszo, o vyskupas neduoda.) Maiszogaloje, Nemencinę (pu

sė lietuvių) Pūnėje ir t. t.

Koleivis.

(Isz „Tėvynės Sargo“.)

Politiszkos žinios

Amerika. Nesutikimai tarp partijų republikoniszkos ir demokratiszkos valstijoi Kentucky tęsesi tolyn. Republikonas Powers buvo pasamdes du murinus užmuszti demokratiszką gubernatorių Goebelį, kaip tas iszsireiszke sude. Teipgi buvo parkvietęs 1500 karių ant demokratų galvos, jeigu tiejie butų pakėlę musztynes po užmuszimo Goebelio. Republikonai vienok yra kaltais ir turės nuo visų urėdų pasitraukti.

Suvienytos Valstijos prikergdamos prie savo unijos sąlą Porto Rico, uždėjo muitus ant amerikoniszku tavorų, atgabenamų į Porto Rico. Amerikonai teisinasi tuomi, kad reikia daug pinigų ant visokių pagerinimų o nėra isz kur jų paimti. Kaip surinks \$2,000,000 isz muito, tai numesę tada muitą. Tai gi gyventojai turės visus kasztus apmokėti ir dar daugeliui amerikonų urėdinkų algas.

Pilipinuose karė eina savo paprastu keliu. Pilipiniečiai į atvirus muszjus nestoja, bet taikosi užpulti ant amerikonų isz užpakalio o tankiausiai ant gabenanczių maistą arba ginklus. Kinų laikraszcziai gavę nuo savo korespondentų žines, kad pilipiniečiai užpuldami ant amerikonų isz užpakalio, tik nuo naujo meto, daug daugiau yra atėmę ginklų ir kitokių daiktų, negu amerikonai atėmė pilipiniečiams. Amerikonai niekur negal iszeiti be didesnio skaitliaus savųjų, nes ant mažo skaitliaus bile isz kur tuoj užpuola pilipiniečiai. Užmuszta ir suzeista amerikonų Vasario mėnesyje tapo daugiausiai už kitus visus pirmesnius. Prancuzijos laikraszcziai pranesza, kad pilipiniečių gen. Pavia sumuszęs amerikono-

nus ir atėmęs miestelį Cubat. Amerikos valdžia nors tikėjosi greitai pilpiniečius apgalėti, vienok tasai apgalėjimas gali kelis metus trauktis, bei praryti daugel milijonų dol. ir tukstanczius gyvasčių.

Washingtono valdžios pagarsino savo kareivius mirusius nuo ligų tai užmusztus Filipinuose. Nuo 1 Berzelio 1898 iki 17 Vasario szių metų žuvę 65 apicierai ir 1460 kareivių; tai gi kas mėnesis po 74 žuvę. Ar tos skaitlinės yra teisingos, tai žino tik tie, kurie jas išleido.

Pietinė Aprika. Praėjusę sanvaitę nieko svarbaus neatsitiko tarp kariaujančių pajiegu. Abi pusės tikrai renka savo pajiegas ir rengiasi ant didelio muszio. Anglai savo išdidumu ir pagyra negal apsidžiaugti, ir gareina visokius nebutus daiktus apie burus. Jie buvo paleidę paskalą, buk nuo kariaunos vadovystės pasitraukęs gen. Joubert ir net susivaidijęs su prezidentu Krugeriu. Tokias melagystes anglai leidžia ant pakėlimo drąsos tarpe savųjų, nes mato, kad burai apie staigų užbaigimą karės nei nemislyja. Užėmus anglams dalį Oranijos ir sostapilę Bloemfontein, tuli burai rodę savo prielankumą anglams ir atidavę savo ginklus niekam netinkanczius, bet Mauser sžadukles visi pasikavojo. Pavojingas toksai prielankumas. Burai renka savo pajiegas pas miestą Kronstadt, sziaurinėje dalyje Oranijos, kur sueina keturios szakos gelžkelio. Czion burai yra pasitaisę gerus apkasus ir czion turės atsitikti didelis muszis. Gen. Roberts turėdams per 70,000 kareivių neiszdrįsta ant burų užpulti ir laukia ateinant gen. Bullerio su 40,000 kareivių, kad apsupti isz visų pusių burus ir juos galutinai pergalėti. Ar iszspildys tasai anglių užmanymas, parodys trumpa

ateitė.

Miestas Mafeking vis dar burų apgultas ir bombarduojamas. Anglų iszsiųstas gen. Methuen gelbėti Mafeking turėjo sustoti per 70 mylių nuo Mafeking ir szauktis pagalbos, kad patsai nepatektu į burų rankas. Burai suardė visus tiltus ant gelžkelio kaip ir vieszkelių ir už upės iszitaisė gerus apkasus, kad nedaleisti anglams lengvai pereiti per didesnes upes ir kiek galint nutęsti tolyn apgultiems paugelbą ir tokiu budu priversti juos pasiduoti. — Sziaurinėje pusėje nuo Kimberley 400 burų užėmė miestelį Griquatown ir visus gyventojus, neprielankius, paėmė į nevalę. — Pas Modder upę 4 angliszki apicierai iszjojo apziureti aplinkę 8 mylių atėkume, kurių 3 burai sužeidė ir sugavo o vieną užmuszė. — Burai taisosi ant laisvės arba myrio; jeigu anglai pergales juos pas Kronstadtą, tai tada jie rinksis į Pretoriją, Transvaaliaus sostapilę, kur yra drutos tvirtynės ir ten menkiausiai du metu galės laikytiesi, nes turi ant tiek maisto ir szuvių iszteklį. — Burai buvo atsiszaukę į visas Europos vieszpatystes dėlei susitaikymo su Anglija, ką toji atmetė pasistatydama save ant juoko, kad jai nerupi taika užbaigimas karės bet pavergimas abiejų valstijų. — Prezidentas Krugeris maldavo nuo Anglijos valdžios dėlei sugautųjų burų, kuriuos anglai sugavę kaipo maisztininkus, ir anglų, kurie kovojo burų eilėse, pasielgimo kaipo su kariszkais nevalninkais. Lordas Salisbury atsiliepė, kad pasielgęs su kiekvienu teip, kaip kuris yra užsipelnęs, tai gi su szaudymu. Krugeris ant to atsiliepė, kad už tokį darbą bus asabiszškai atsakyme pats Salisbury. Anglijos laikraszcziai iszjuokė tokį begėdiszšką Salisbury'o atsakymą. — Anglų nuokritis nuo pradžios ka-

rės iki sziolei pasiekė jau 16,418 kareivių.

Dalis darbu.

Pittsburg, Pa. Pagal nutarimą Susivienijimo kalnakasių, Pittsburgo apilinkėje tapo patvirtinta nuo kasyklų savininkų pakelti algas ant 21%. Kalnakasių Pittsburgo apilinkėje yra 20,000.

Avoka, Pa. Szilkinų iszdarbių pabrėke straiikas pasibaigė ir visos darbininkės sugrįžo prie darbo. Jų algos didžiausios \$3,75 o maziausios \$2,00 ant sanvaitės.

Warrior Run, Pa. Davis'o kasyklų straiikieriai sugrįžo prie darbo, nes tapo iszpildyti jų reikalavimą.

Weir City, Kansas. Szioje apilinkėje kalnakasių straiikas tęsesi net nuo Geguzės mėn. praėjusio meto, bet kaip zinovai sprendžia, straiikieriai iszlaimės.

Whitsett, Pa. Pitt Coal Co. nuo 1 Balandžio keta pakelti savo darbininkams algas ant 14%.

Shenandoah, Pa. Philadelphia & Reading Coal Co. pradėjo dirbti po 5 dienas sanvaitėje. Pirmiaus dirbo tik tai po dvi ir pusę dienos.

Scranton, Pa. Kasyklų Forest Mining Co. 1000 darbininkų pareikalavo pakėlimo algos. Kompanija vietoje tokios pakėlimo, keta visai uzdaryti kasyklas.

Shamokin, Pa. Philadelphia & Readingo kompanijos kasyklose dirba ant sanvaitės vos dvi dienas ir 2½ valandos.

Philadelphia, Pa. Bervind-White Coal Co. nuo 1 Balandžio pakels dėl savo 10,000 kalnakasių algas ant 20%. Tai gi darbininkai gaus po 60 ct. už toną. Tokia alga buvusi tik pirm 30 metų mokama.

Houghton, Mich. Anglių kasyklose Mohawk tapo atrasta 15 colių storio

sluogsnis vario su siera. Teip maiszyto mineralo iki sziole niekur dar neatrasta per mineralogistus.

New York. New Yorko ir New Jersey valstijose 30,000 maszinistų rengiasi straiikuoti, jeigu darbdaviai nesutiks ant 8 valandų darbo laiko nuo 1 Balandžio. 15,000 maszinistų priguli prie unijos.

Piedmont, W. Va. Czionais stato didelį pabrėke dirbimui popieros, nes aplinkui yra didelės girios, kur medegos isztekis ant keliolikos metų.

Homestead, Pa. Mesta Machine Co. pradėjo dirbti ir apie 1000 darbininkų gavo darbą.

Cleveland, Ohio. Pagrasinus maszinistams straiiku, 12 firmų sutiko ant jų reikalavimų ir tuose pabrėkuose darbas eina tolyn. Kitos firmos nepristojo dar ir 4000 maszinistų bei kitų darbininkų straiikuoja.

Chicago, Ill. Keliolika didziųjų firmų sutiko ant maszinistų reikalavimų, pripažino unijas, pakėlė algas ir numazino darbą ant 8 valandų. 50,000 maszinistų bei kitokių darbininkų dar straiikuoja, kad priversti ir kitas firmas iszpildyti jų reikalavimus.

New York. Kovo 24 d. tapė pradėtas darbas kasiimo tunelių po miestu dėl geležinkelių, kur gaus darbą 25,000 darbininkų. Kasztai tųjų tunelių apskaityti ant 36 milijonų dolerių.

Trupinys isz skaitliniu.

Mą užėjo ant minties apskaityti kiek lietuviai per metą iszmoka kunigams ir karcziamninkams, ir kad skaitytojas galėtu apgriebti sziek tiek, czionais paduodu skaitlines, kiek parapijonas, budams vidutiniu kataliku, iszmoka per metą kunigui.

M. D. prisiraszė 6 nauji draugai, o prie Susiv. 5 nauji.

Isz abelnų reikalų tapo ap-svarstyta:

1) Į kankintinių komitetą visi užtvirtino Dr. Szliupą — prezidentu, p. Szerną — sekretorium ir p. Olszevskį — kasierium. Nemažai juokų buvo paaizskinus Philadelphios lietuvių argumentus, kurie, bene ant pakurstymo kunigų, nieko kankintiniams neaukavę, norėjo iszmesti Dr. Szliupą, kai po vienpusį, ir jo vieton įsprausti p. Stagarą, dvipusį. Philados lietuviai laukė per visą laiką, ir kada laikas užtvirtinti komitetą, jie atsizaukia, jeigu bus Dr. Szliupas, tai anie atsisako nuo tautiszkių darbų. Szitas nuo brolių piladelpiečių buvo padaryta be jokio apmastymo, ką ant to pasakys visuomenė? Kad Dr. Szliupas yra vienpusis, tą ir mes pripažįstame. Jisai vienas pirmasis skyrė mus nuo lenkų ir suteikė lietuvių vardą, paskiaus parsikvietė kun. Burbą ir tada abudu dirbo tame, ir koks Szliupas vienpusis buvo tada, tokiu yra ir sziaudien, nors kiti po keletą kartu savo veidus mainė pagal putimą vėjo. Komiteto, argu Dr. Szliupo, iszrinkimas nepriguli nuo piladelpiečių nei kitų, bet visuomenės, pagal daugumą balsų.

2) Nepripažįstame „garbės sanarystės“ p. D. Baczkaucki nes jis dar nėra jos užsipelnęs. Už masziną dėl „S. L. A.“ padovanota isztariam p. B. Acziu! Pripažinimas „garbės sanarystės“, pagal mūsų nuomonę, turėjo but pirma pagarsintas per laikrasztį ir garbę galį pripažinti tiktai seimas. Kaip p. T. Astramskas suteikė garbės sanarystę T. M. D. kun. Milukui, teip Susivienijimo prezidentas, kun. A. Kaupas padarė su Baczkausku.

3) Nutarėmė idant S. L. A. organas „Tėvynė“, visuomeniszkas laikrasztis, nebutų

„szpicbukuojamas“. Kun. Žilinskas neturėjo tiesos panaudoti visuomeniszką laikrasztį dėl špicbukavimo garbės verto tautiečio p. Daumanto. Jeigu kun. Ž. nori ką iszplusti, tai tegul įsitaiso savo asabiszką leiborganą, kaip tai padarė kun. Krawczunas, o tada galės visus savo „szpicbukus“ patalpinti. Kun. Žilinsko vaidai be pamato su komiteto sanariais yra tiktai papeiktini.

Susirinkimo Komitetas.

Su 1 Balandžio užsibaigs rinkimai kankintiniu komiteto.

Aukavę ir aukaujanti te paduoda savo balsus iki 1 Balandžio

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Waterbury, Conn. T. M. D. kuopa laike susirinkimą 22 d. Kovo ir nutarė: Isz Kuopos puotos pelno \$5,00, palikti kuopos kasoje dėl bėgančių reikalų, o \$3,80 paskirti pašalpai Lietuvos kankintinių. Kad tuojaus butu paduota spaudon knyga „Kelionė Grovo Kyburg'o Lietuva“ ir surėdymą to viso paliekam centr. komitetui. Musų kuopa pripažįsta už reikalą atspausdinti „Tėv. Myl. Dr.“ Įstataus atskiriam ir juos kuopos placziausiai paskleisti tarp lietuvių. Ant kankintinių komiteto mūsų kuopa balsuoja: Prezidentu — Dr. Szliupą. sekr. — p. Szerną, kasierium — p. Olszevskį. Philadelphijos lietuviai dėl kankintinių komiteto pasielgė neatsakancziai. — Į kuopos komitetą ant sekancio meto tapo iszrinkti: S. Radziunas — pirmsėdziu, J. Zemantauckas — rasztininku, M. Laskevicius — kasierium.

Vardan T. M. D. kuopos

Ex-sekr. M. J. Damijonaitis.

P a t a i s y m a s .

„Vienybės“ No. 11, T. M. D. kamos stovyje įsiskverbė klaida: \$4,50 buvo ne Minersvillės T. M. D. kuopos, bet Minersvillės lietuvių, paaukauti dar 1897 m. ant statymo paminklo užmusztiems darbininkams Lattimer'e. Neįvykus užmnytam paminklui, tie pinigai tapo pavesti T. M. Draugystei ir sudėti jos kason.

A. Olszevskis.

Isz Brazilijos.

Nuo daugelio lietuvių ir isz daugelio vietų, daugiausiai isz sziaurinės Amerikos, apturėjau laiszkus, veik visų su klau simais apie Brazilijos gyvenimą. Brazilijos gyvenimo asz per daug negaliu girti, bet ir nei peikti. Kas yra sveikas ir netingi dirbti, toks gal įsigyventi, o dar turint maziausia nors \$100 pradziai, vargti per daug nereiketu, o turint \$3-400 isz karto galėtu visą ukę pusėtinai gerai įsitaisyti. Czion kalbu vien apie ukininkystę, žemdarbystę, o ne apie uzdarbius pabikuose. Dėlto kas norite ant ukės gyventi, tai galite nesibaimytie Brazilijos, ypatingai jeigu turite keletą szimtų dolerių kiszėniuje. Kaip asz ir kiti naujokai atvykom Brazilijon, tai tik koks deszimtas turėjome kiek pinigų ant pradžios gyvenimo. Dauguma vos isztekto atvažiuoti į Bremen'ą, isz kur paskiaus jau gabeno Brazilijos valdzios kasztu. Bė pinigų buvo sunku pradėti gyventi, nes visko reikėjo, o niekone buvo. Vienok isz mūsų naujokų tie buvome laimingesni, kurie turėjom mažai pinigų arba ir nei kiek. Kurie turėjo dar kiek pinigų, tai kaip valdzia visus nugabėno į tamsią girią, jie iszsigandę pabėgo į Porto Alegre ir kitus miestus, kuriuose gyvenono, kol pinigus iszleido; o neturintieji pinigų turėjo likti

girioi ir laukė galo. Bet kur tu sulauksi. Matydami kad vėpsant nieko neisztaisy sim, pradėjom kirst girią, deginti medzius ir viens kitam gelbėti statyti namus, kokius buvo galima. Iszskirtę proszvaistį girios tarp kelmų pasisodinom ne kiek kukuruzų ir kitokių javų, ir po 5 mėnesių sulaukėm jau, teip sakant, szviezios duonos. Tada buvo jau kas kita, nors szejp teip atsigynėm nuo bado. O anie, kurie su pinigais iszėgėjo į miestus, pravalgę pinigus, pradėjo vagingėti, nes nieko neliko veikti. Policija pradėjo anuos gaudyti ir mesti į kalėjimus, bet paskiaus matydama, negausenti su jeis rodos ir pabaigos, iszmuszusi szonus gerai iszvarydavo kiekvieną isz miesto, o kurį sugaudavo antru kart, tokiam szonus teip atmuszdavo, kad nuo miesto toks ponas lenkėsi isz tolo. Kiti grįžo ant savo žemių, bet rado jas užimtas kitų, neužėmus pazeziam isz karto. Kada anie miestuose gaszlavo, mes sunkiai dirbome, ir dabar esame vidutiniai prakutę jau, o anie yra pliki ir sziaudien kaip pirsztas. Asz pirmuose metuose nemažai pakėliau vargo, per visus metus reikejo maitytis isz maiszelio, dabar galiu pasigirti, kad vargo balą jau perbridau ir turiu viso ko pakaktinai, ko reikalauja gyvenimas. Nerūpi mą ką rytoi valgysiu, kur darbą gausiu, kur pasidėsiu sulaukęs senatvės. Pinigų supylęs neturiu, o jų ir nereikia; kada prirėikia, pasiskolinu ir paskiaus prasimanęs už gyvuolį tai javus atiduodu. Žinote kaip ukininko gyvenimas.

Dabar asz užklausu jūsų visų sziaur-amerikiečių lietuvių, kokia jūsų ateitė, kada nustosite mitę isz maiszelio? Dirbanti pabikuose ir anglių kasyklose jus neturite jokios ateitės. Tiktai toks žmogus turi ateitę, kuris turi gabalą

žemės, taip sakant turi motiną. Izmintingai galvai reikia apsisiverkt žiurint į jūsų gyvenimą. Ar dar jums nenusibodo po smirdančius pabirkus ir kasyklas vargti, ar jus negalite be baudžiavos gyventi ir kad užveizdai neperstotų jus varinėti kaip gyvuolius ir kužinti nu, nu! Kada jus turėsite savo namus, gražias ukės, bandas gyvuolių ir busite patys ant savęs užveizdais? Man prisiejo tik vieni metai uždabauti, dirbti po užveizdais, bet to nevelyju nei didžiausiam savo priešui. Asztuoni metai praėjo jau nuo ano laiko, o rodosi šiandien mūsų viskas stovi akise. Dirbkie kaip jautis, o neturi nei ką pavalgyti. Rodos niekados nepavalgiau tą metą iki sočiai ir vis buvau pusiau alkanas kartu su savo šeimyna. Jus išėjote iš savo tėvynės Lietuvos, kad ne nesiti to sunkaus carizko jungo, bet kaip matau iš laikraščių, tai jūs savo sprandus pajungėte į daug sunkesnę kapitalistų jungą, ir tukstancizais žustate pabirkuose ir kasyklose, palikdami savo šeimynas be mažiausio apirpinimo. Iš prigimimo mes visi lietuviai, esame žemdirbiais ir mus izganingiausių keliu yra įgijimas gabalo žemės, kur savo amatą galim tolyn varyti ir turėti užtikrintą ateitę. Kiteip būtų, jeigu mes mokėtumėm amatus visokių, tasyk pabirkuose ar kitur turėtumėm pelningesnius uždabius, bet dabar mūsų tik spēkos reikalaujamos prie sunkiausių darbų ir pigiausiai apmokamų, o su laiku ir tų ne reiks per įvedimą iztobulintų maszinų. Dabar lietuviai dirba it jautis visą savo gyvenimą ir jei neužmuszė pabrūke arba kasyklose, tai netekę savo spēkų neturi kuo misti nei kur gyventi. Ant ukės niekados taip neatsitiks. Apsi gyvenus ant ukės, pakiltu algon ir pabirkuose, nes dabar

viens per kitą veržiasi prie darbo ir tai už mažesnę prekę. Dabar pilni miestai skurdžių darbininkų kaip baczkos silkių, bet pamėgink kuriam užminti apie ukę, tai trauksis atgal kelis žingenius ir nenorės apie tai girdėti. Broliai jūs baidotės ukės kaip velnes szventyto vandens. Bet asz klausiu jūsų kurio didesnė garbė, ukininko ar kalnakasio? Del paveiklo privesiu szj palyginimą: Ukininkas raitas ar važiutas keliauja į miestą; pakeliui susitinka kalnakasį, kuris jo klausia iš kur anas yra ir kur keliauja; ukininkas apsakos kalnakasium iš kur jis yra ir kur gyvena ir užklausia kalnakasio iš kur jis paeina ir kodėl pėczias o ne raitas arba važiutas? Darbininkas linguodamas galva atsako:

— Pėcziuoju delto, kad neturiu arklio, nei žemės, esiu vargszas darbininkas.

— O iš kur paeini? — klausia toliaus ukininkas.

— Kur viską apipasakosi. Pirmiaus buvau tam ir tam mieste, nustojęs darbo turėjau kraustyti į aną miestą, bet tame taip menki uždabiai, kad su šeimyna negalėjau pramisti; turėjau net pabėgti, nes buvau priskolinęs ir negalėjau atiduoti. Pati su vaikais liko ten, nes jie pėsti eiti negal o važiuoti nėra už ką. Buvau aname mieste, bet negavau darbo, dabar einu į szitą miestą.

— Tai tu nežinai iš kur paeini nei į kur eini? — klausia ukininkas.

— Kur asz galiu atminti tiek vietų perėjęs, asz su visu negaliu Tamistai atsakyti ant szito klausimo.

— Ar negeriaus būtų kad stengtumeis įgyti žemės gabalą ir turėtum kur pareiti, kad nekėstu bado tavo pati ir vaikai.

— Duok pakaju, Tamista, su ta žeme; neturėjo jos mano senukas, nei tėvas, nenoriu nei

asz jos turėti. Su žeme tai nepabaigti rupescizai ir darbai.

Ukininkas paklausęs kalnakasio pasakos, taręs su diev nuvažiavo savo keliu.

Ne vienas randasi toks mandruolis ir iš mūsų brolių, o abelnai imant tai tukstancizai tokių valkatų stumdosi vieta nuo vietos. Pavadinus tokius tikru vardu „valkatų“, tulas dar į sudą apskustu turėdams liudininkus. Gailu jog mūsų broliai nesupranta vertumo gabalo žemės. Mą rodosi ir jums yra gerai žinoma, kaip yra didelės kolionijos vokiečių, prancuzų, zuvėdų ir kitų, kurie turi sau viso ko pertekliuje ir gali geriaus suszelpti bei užlaikyti savo tautystę. Antraip, besivalchiojant iš miesto į miestą žmogus dingsta svieta vilnise be pėdsakio. Broliai bežemiai dar vieną teisybę pasakysiu. Nei vienas nežinome kada mirsime, myris gal užklupti kas valanda, bet po mano myrio liks pacizai ir vaikams ukė viso pilna, mano naszlaicziams nereiks eiti, kaip sako, szunų lodytie, vis szeip taip izgyvens. O ką jūs broliai kalnakasiai ir pabrikantai paliksate savo pacizioms ir vaikams užtikus myriui? Nieko daugiau kaip porą tuszečių krepszių paliktuomet. Jūsų naszlaicziai taptu kitiems apsunkinimu ir verktu po kitų langais, neturėdami savo pastogės, nei maisto, nežinotu ir neturėtu kur pareiti. Kelintas gal palikti kokį kitą szimtą, bet kaip ilgai izsteks tojo szimto ant pastogės, maisto ir drabuzio? Laikas aprupinti mūsų moteris ir vaikus, o kuris apie tai nesirupina, toks nėra vertas turėti moterį arba vaikelius.

Anose dviejose korespondencijose rodos ganėtinai paaiskinau apie szio kraszto gyvenimą, ir dabar dar sakau, kad žemės pas mus (Brazilijai) galima gauti kiek norima, žinoma miszko. Bet po kelių

metų reikia valdziai atmokėti už tai. Nuo mano ukės, bus szeszios valandos kelionės, tapo izmieruotos naujos kolionijos į 11 sodzių, kiekviename po 100 kolionijų, viskas tamsus miszkas. Turint pinigų, galima nusipirkti pusiau arba visai jau izzdirbtą ukę. Bet ant greito pralobimo arba didelių uždabijų nesitikėkite.

Ne po ilgo pasidaugins ir mūsų lietuviszka kolionija. Lapkriczio 23, 1899 iš Bremen'o izzplaukė pas mus 13 žmonių; 9 dideli ir 4 mazi. Atkeliauja mano szvoogeris Pranas Garszva su savo broliu Juozu ir mano sesere Domice-la iš Darsuniszko; toliaus Moticjus Zavistanaviczius iš Užgirelio su savo moteris ke bei broliu Jonu. Nuo Bremen iki Rio de Janeiro užmokejo po 69 rublius nuo galvos, o už vaikus po 18 rublių. Tikiuosi jų sulaukti Sausio mėnesyje. Pas mus yra labai brangios mergos. Kas tur daug seserų arba dukterų, tai greitai prasigyvena ir sueina į didesnę giminystę. Mano dukters apsidė su italais. Tiek tuomi kartu.

Kazimier Maculevicz,

Alfredo Chaves

Porto Alegre,

Rio Grande do Sul

Brazilija.

Atsakymas. Apie ką Tamista klausė, tai nieko iš to negal iszeiti. Geriausia kad pasilieki ant vietos. Kaip pas jus vyriausia kalba yra portugaliszka, taip czionai angliszka. Visokio svieta czion yra net per daug.

Havai salu nevalninkai.

Havajaus salose, kurios dabar yra po valdzia Suvienytų Valstijų, plantatorei, kapitalistai sutraukė iš visų szalių vargszų darbininkų, zadėdami jiems rojų, bet tie nabagai diei apsvylė, nes czion atkelia-

vę tiek tik gavo mokėt už darbą, kad negalėjo išsimaityti ir tokiu budu įlindo į skolą savo darbdaviams ir pasilikti turėjo jų nevalninkais. Daugiause tarpe tų nelaimingų yra slovakų, rusinų, tarp kurių randasi ir keletas lietuvių. Kaip laikraszcziai paduoda, buvo tarp jų ir vienas žydas, bet rabinas Levi, iš San Francisko, išpirko jį. Rusinų apszviestunija labai rupinasi apie savuosius, kas ir mus turētu apeit, kadangi randasi tarp jų ir mūsų tautiečių.

Scranton Soc. kuopa ant pereito susirinkimo, praneszus Dr. Szliapui, pakėlė ta klausimą ir nutarė atsiszaukti per laikraszczius į lietuviszką visuomenę paduodama ant apsvarstymo, kas gal kokią progą iszras jiems suteikti pagelbą: jeigu jau ne ką daugiau, tai bent protestą paduoti į Washingtoną priesz tokią neteisybę. Vardan kuopos

A. Szilingis, sekr.

N. B. Meldziam ir kitų laikraszczių atkartoti.

Musu moters.

Kaip tai smagu yra matant isz laikraszczių ir mūsų moterų krutumą, raszant žines į laikraszczius, tai tveriant draugystes grina ant tautiszko pamato. Toki apszreiszkimai priduoda energiją ir stiprina viltį ateitén, ir rodo neatbutiną atgijimą tautos.

„Vienybės“ 11 num. patilpo korespondencija p. Lietuvos isz Naugatuck, Conn., kurioje raszėja iszreiszkia savo augsztą mintį apie szilandieninį tautiszką bei darbininkiszką klausimą. Gal toji korespondencija nebutu padariusi ant manęs tokio įspudžio, jeigu toji moteriszke nebutu mą pažįstama ir kad nebutu susiaurintos sanlygos, kurios sulaiiko ją nuo augsztesnio supratimo. Mat turi gyventi tarp tokių, kurie, kaip ji sako, néi senos

bobos neatstoja.

Kad moters darbuotusi ant tautiszkos ir socialiszkos dirvos, darbas joms geriaus sekusi ir jos daug greicziaus savo vyrus atvestu į tautiszką bei socialiszką supratimą. Bet tokių moterų yra nedaug tarp mūsų, masos jų yra dar vis paskendę senovės prietaruose, kad moteriszkie nereikia jokio augsztesnio supratimo, joms užtenka maldos ir darbojimo puodo, o ką jau apie motinos pareigas, tai joms néi į galvas neatėjo, kad tai yra vienos isz svarbiausių ir sunkiausių. Apart mūsų moterų nepažinimo savo pareigų, jos nesvietiszka trukdo savo vyrus tautiszkuose ir socialiszkuose klausimose. Jos paczios apie tuos klausimus neturi jokios nuovokos ir aklaiklaus, ant savo iszkados, kunigų, kurie jomis, kaip kerdžius avimis valdo. Teip jos gina savo vyrus nuo skaitymo laikraszczių ir kitų gerų veikalų, ir nenorėdamas vyras turėti namuose amžinos peklos turi prisilenkti. Vyras budamas dar nevedęs stropiai darbuojasi ant tautiszkos dirvos, kiek isz gali; kaip apszivėdė, tai rodo į grabą nužengė (retas kuris ne); o jeigu apszivėdė su svetimtaute, tai galima tokiam užgiedoti jau „amžina atsilsį.“ Geros motinos užaugina tautai sunus ir dukteris—milžinus, dar lopszyje įkvepia jiems tautiszką dvasę. Isz mūsų motinų reta, didei reta, kuri teip daro. Musų motinos svetur gyvendamos augina vaikus ne lietuvystei ant naudos, bet kas zin kam. Su gimisiais Amerikoje, diaugsmas, kad galima bent lietuviszkai susikalbėti; apie tautiszką jų dvasę negal but néi kalbos. Daugelyje vietų tėvai su savo vaikais nesusikalba lietuviszkai. Už tai kaltos vien moters, motinos, o dar kaltesnietie, kurie jas sulaiiko nuo apszvietimo per skaitymą laik-

raszczių ir knygų. Už mūsų visų aklumą rods yra kalta praėjusi gadynė, bet szilandien apie tai ne laikas aimanuoti; kalbam apie tą, kas dedasi pomsų akių, kas yra nedovana notina.

Kad moteriszke gali suprasiti reikalus lygiai kaip ir vyras, tai tiesa, nes ir ji yra isz to paties molio, tik (ne kiek silpnesnė fiziszka) duokim joms lygų su vyrais mokslą ir iszsitobulinimą. Bet szilandien mūsų moters Amerikoje (iszimant kokią 10 ar mažiaus) negal dar lygintis su vyrais, kadangi jos atliekamą laiką, vienos suvartoja ant poterių dar, kitos gi ant blekinių sualim. J. S. Pruselaitis.

Isz visur.

Kalnakių straikas Silėzijoje tesesi tolyn vis. Dėl stokos anglių turėjo sustoti daugelis viokių pabriku ir net kerosinoshuliniai, isz kurių traukė kerosiną su pagelba gavo. Teip gi dar sustraikavo visi darbininkai kasyklų Meuselwitz Saksonijoje. Kasyklų savininkai keta paimti kitus darbininkus ir pradėti dirbti iszko gali užsidegti musztyne. Valdžia nusiuntė kariauną į straiiko apimtas vietas.

Kinuose, provincijoi Wien Kawug Pa gyventojai užpuolė ant angliszko rubeziaus komisoriaus, kuris buvo iszsiengęs apziurėti rubezių tarp Birmos ir Kinų. Susimuszime tapė užmuszta 70 kiniečių.

Olandijoi, prov. Geldern, atsirado nauja sekta. Scherfas nužudė savo darbininką, nukiisdamas jam galvą ir rankas, paskiaus jo gyvenime susirinko į 20 vientikių, ir visi nuzmazgojo rankas nužudytojo kraujuose giedodami psalmes. Policija vienok tai užtiklo ir visus suaresztavojo už galvaudystę.

Pagal skaitlius 1899 metė nuskendo 1341 laivas; isz nuskendusų buvo 1002 žėglinei ir 339 garinei laivai. Sugadintų laivų, susimuszant ir užplaukiant ant uolų, buvo 5515. Kiek žmonių nuskendo dar nepadnota bei vertybė tavorų.

Maskoliszka valdzia 1896 ir 1897 m. vakariniame kraszte (tai yra Lietuvoje, Lenkijoi ir Latvijoi) pastatė 178 naujas cerkves ir cerkvutes. Tiek cerkvių laike dviejų metų, antra tiek bus laike 1898 ir 1899 m. Dar po keletos metų, kada žmonės galės jau sutilpti cerkvėse, be abejonės kazokai varys į jas melstisi.

Ant 377,000 unijotų, 89,000 nepildo jokių tikėjimiszku pareigų, 26,000 yra nekriksztytų vaikų, o 10,000 porų gyvena be szliubo. — tai gi tiek žmonių nesikreipia prie popų tikėjimo reikaluose.

Rytinėse Indijose, Azijoi, kenczia bada 4,374,000 žmonių. Anglijos valdzia apie badaujančius neturi kada rupintis ir palieka juos Dievo valei. Kuomi suszelptu baduolius, tai tą visą praryja karė pietinėje Aprikoje su burais.

Petrapiļėje vėl susekė suokalbi ant caro galvos. Policija tapo dviliukai padauginata ir kur caras nori kreipti, tai pirma policija perkrato tą visą krasztą, ar nėra kur užleptų bombų. Ant rubezių taposi isteigta slapta policija dabojimui, kad isz užrubezės neįesztu kas bombų.

Isz Karaliaucziaus tarptautiszka banka buvo iszsiuntusi 10,000 markių į Aleksandravo banką, Lenkijoi, ką pacztorius pavogė, tik nemokėjo pakavoti; iszėmęs pinigus idėjo plonos popieros ant kurios buvo jo pavardė užraszta. Perkratant pacztorių atrado dar visus pinigus.

Vengrijai iš miesto Kalocsa kėlėsi į Pays per Dūnojų 24 žmonės su laivu ir tamjam apvirtus visi prigėrė.

Prancūzijos siaurinės pusės gelžkelio valdžia surinkusi 400.000 frankų siuntė į Prancūzijos banką į Paryžių su dviem isztikimais urėdninkais. Pinigai buvo sudėti į paprastą rankinį krepšį. Prie tų urėdninkų ant trukio prisidėjo trys nepažįstami vyrai ir iš geros pasznėkos pradėjo bartis. Du iš nepažįstamų liko bartis tolyn o trecias su pinigų krepšiu prapuolė. Tiejie vagys bus dažnuoję apie tų pinigų gabenimą arba patys gabentojai galėjo jiems suteikti žinę, kad paskui visi pasidalytu.

Vokietijos valdžia pradėjo baisiai persekioti lenkus. Poznaniuje ir Gnezne buvo daugelis kratų ir areštavojimų. Lenkams kareiviams dabar atliekant vėlykinę išpažintį, stovi prie spaviednyčių po vieną vokietį unterapicięną klausyti, begu kareivis nesispaviedoja lenkiskai kalboi. Tokio begėdiszko pasielgimo nėra nei despotiskai Maskolijoi.

Mieste Konitz, vakarinuose Prusuose, tapės žydų papjautas vienas gimnazistas vardu Vinter. Perjieszkant žydų sinagogą tapė atrasta plėczka kraujo, kurį mikroskopiskai isztirus pasirodė, kad ne žmogaus kraujas bet visztos buvęs.

Paryžiujė policija atrado vieną pardavinyčią opium'o, kurią buvo įsitaisiusi viena kinietė. Uztikus policijai tą pardavinyčią, atrado 8 vyrus ir moteris iš Paryžiaus didžiunų visai apimtus apium'o nuorukymo ir kramtymo.

Galicijoi, mieste Podwołoczyska, buvo prova už parduvimą pėczios. Ukininkas Klapka, jo moteriskė ir valsčiazus rasztininkas Vasylius nuėjo į kareziama kur teip įsimylejo, kad ukininkas jam sa-

vo pėczią pardavė už 6 auksinus ir jo pati persikėlė pas Vasylių, nors tasai turėjo savo pėczią. Žandarai turėjo darbo kol atskyrė. Sudas nusudyjo pardaviką ir parduotąją ant 14 dienų kalėjimo.

Lenkijoi, miestelyje Lipna, kunigas Bromirski padarė tamentą ant gero savo parapijos Lubranic; jisai užrasė 1000 plėczkų vengrisko vyno ir 1000 plėczkų midaus, kas randasi bažnyčios kelnorėse. Tojo vyno ir midaus nevale greičiazus parduoti kaip tik praėjus 50 metų po jo myriui. Tamentą uztvirtino net ministerija.

Italijoi išdegė kaimas Cascina Rizzardi arti miesto Como; sudegė 60 namų. Degėsiuose rado 7 suanglejusius kunus. Keli desėtkai žmonių yra sunkiai apdegę.

Special Ekursija.

Trukiu D. L. & W. į Wilkes-Barre ir atgal Kovo 24 dieną. Trukis iszeis iš Bloomsburg'o ant 6-tos valandos po pietų. Iszeis iš Kingston'o atgal ant 11:15 vakare. Tikietai geri vien ant to speciali-zko trukio. Tikietas nuo Bloomsburg'o ir atgal 15 centų.

trukiu D. L. & W. į New York'ą Kovo 27; tikietai geri iki Balandžio 1 mai dienai. Tikietas nuo Plymouth į New York ir atgal \$5,45,00.

Suvienytų Valstijų valdžia jieszko dviejų kareivių John Fred'k Hartman ir James C. Winfield, kurie tarnavo civiliszkoje kareje Battery E. 5-th U. S. Artillery, paeinanti iš Luzernės pavieta. Kas apie juodu žinotu, kaimynai, giminės arba jų pėczios naszlės, teiksis suteikti žinę apie jų užsilaikymą arba smertį ant szito adreso:

Copp & Co,
707 G. Street N. W.
Washington, D. C.

„Vienybės“ redakcijoi gaunamos szios naujos knygos.

- Vilius Tell.* Drama penkiūse aktūse, versta iš vokiskos kalbos per D. V. Kudirką -30
- Laisvos Valandos.* Eilės. Paraszė D. V. Kudirką -15
- Pasakos.* Pagal Krilovą paraszė Dr. V. Kudirką -10
- Laima ir Planetos* -25
- Aidas Lietuvos darbininkų num. 3 ir 4* -15
- Lietuvos Darbininkas num. 3* -20
- Isz ko kyba melai* -75
- Ggvenimai Szventųjų* ant koznos dienos 6-ta dalis -65
- Vienakis.* Apysaka iš gadynės prancūzų revoliucijos—5
- Ką turime veikti dėl mūsų iszganymo* -5
- Paveikslai.* Paraszė Žemaitė. -15
- Žmogus nepliuszkis* -10
- Lietuvių Prateviai* -50
- Mazojai Azijoi* -50
- Imtynės varguolių su bagocziais* -10
- Rasztas Szventas* arba Tamentas Naujo Įstatymo 75ct. *Katendorius* 1900 metų -15

Už 1 dol. 66 lakztus literatiszko turinio darė 1899 m. **Tevynes Sargas,** V me tai stovis ant sargybos Lietuvių tautos: szviesos, tikybos ir kalbos. Adresas:

Jurgis Lapinas
Tilsit, Germany.

Ten pat gaunama **Zinyczia** Mokas už kiekvieną No. Tuodu laikraszcziu spaudina nezinomus Vyskupo M. Valnciazusko rasztus.

Reikalauju gero kriaucziaus.

mokanczio visą kriaucziską darbą, kotus siuti, kelines ir t. t. Už atlikimą gerai darbo gaus gerą mokesť.

Jurgis Rekus,
188 S. Mead Str
Wilkes-Barre, Pa.

„Varpas“
ir
„Ukininkas“

Išleidziami Lietuvos apszvietunų kas mėnesis, ant metų kasztuoja po \$1,00. Uzsiraszant tuodu laikraszcziu, pinigus reikia siųti ant szito adreso:

Herrn D. Saunius
in Rokaiten
per Neukirch, Ostpr.

LIETUVISZKAS KRIAUCZIUS
Kaz. Miliszauskas

236 E. Market str. Wilkes-Barre, Pa.
Siuva puikiausiai visokius siutus pagal naujausią madą, duoda druta ir gerą materiją ir už pigę prekę.

Telposgi senus ant naujų perdirba.
Visi pas savo Tautietį.

ZINGEDU IR AKIVA
DĖL SVIETO.

Tikrai pirmutinė vienatinė vydykla ant uzeldinimo laukų ant praplusių galvų slinkimą plaukų į trumpą laiką sudrutina yra duota užtikrinimas (gvarancije). Kožas užigėnėdina, kar jau tukstanciam ypatų profes. r. Brundza suteikė puikius szvelnius ir tankius plaukus, ką tai laimingi per laikraszcziu ir laiszkus iszreiszke szirdingai padėkavones. Vieta ofisu yra 145 GRAND ST. ir 996 BROADWAY, Brooklyn. Norinti gautie visą rodą su informacije per laiszkus adresavokit sziteip:

J. M. BRUNDTZA CO
Box 2361, NEW YORK, N.Y.

NEREIKE PININGU PRABA DOVANAI
PES 30 DIENU.

Mes tikime Jums.

\$9.00 nusipirkeite geriausia siuva g. m. szin VICTOR su visais įrankiais ir lengvomis siuvimo Gvaranti o am ant 20 metų. Pirmes 3 skyrius už vieklia prekę \$1.00 perkel grazius geriausius VICTOR PIANO Gvaranti o am ant 20 metų Praba dovanai, 24 skyrių, visokia preke. \$20,00 pirks pirmos klases geriausiu PIANO. Pardu dame visokius muzikaliszkus instrumentus. Kataloga dovanai. VICTOR MFG. CO. Dept. X. 17. 161-57 Plymouth Pl. CHICAGO ILL.

ELASTIC GOODS AT HALF PRICE.

If you want us to make to your MEASURE and ORDER ELASTIC GOODS for the RELIEF AND CURE OF VARICOSE VEINS, WEAK, SWOLLEN OR TUCKERED LIMBS, CORPULENCY, ABDOMINAL WEAKNESS OR TUMOR, state your height, weight and age, state number of inches around body or limb at each letter shown in cut and send to us with our SPECIAL PRICE. We will make the goods to order from the very finest fresh rubber elastic material, guarantee a perfect fit and if you do not find it perfectly satisfactory and equal to goods others get double the price for return at our expense and we will refund your money.

OUR SPECIAL PRICE for all elastic thigh stockings, A to I, \$7.50; thigh leggings, C to I, \$6.00; thigh piece, G to I, \$2.50; knee stocking, A to G, \$5.00; knee leggings, C to G, \$4.00; knee cap, K to G, \$2.00; garter stocking, A to E, \$2.00; garter leggings, C to E, \$2.00; socklet, A to C, \$1.00; abdominal belt, K to M, \$10.00. COTTON ELASTIC GOODS, CARRIERS, SPECIALTY. Elastic (covered) Elastic and Elastic Supporter, made of soft elastic threads, interwoven with superior rubber thread, a band with \$2.00 to \$3.00. ELASTIC, ROSSBACH & CO., 110 N. WABASH ST., CHICAGO, ILL.

LATVIU TAUTA,

KITAKART IR ŠIADIEN.

P A R A S Ė
JONAS ŠLIUPAS, M. D.

(Tąsa)

Maskolinimo politika neapleidė nei miestų Latvijos, dėl kurių tapė 1892 m. išleisti nauji įstatymai. Kaip seniaus. taip dabar miestuose savininkai renka kas 4 metai dumas sąnarius, kurie sprendžia apie miestų reikalus, ir miesto valdžia pildo dumas nusprendimus. Bet miestų patvaldytos įrėdnės tapė dabar padarytos vyriausybės įrėdnėmis, nės nebliko įstatymuose punkto, kur seniaus buvo sakyta: „Miesto vyriausybė valdosi savo darbų apluoke savistoviai!“ Ažuot to dumas ir miestinės valdžios darbyba tapė aprubežiuota ir priguli nuo vietinio gubernatoriaus ir kitų Maskolijos įrėdinių. Tiesa rinkimų į dumą tapė aprubežiuota; seniaus balsavo visi savininkai namų, kurie mokėjo nuoduokles, o dabar galva miesto turi dideliuose miestuose turėti vertės mažiausiai 3000 rublių; rėdybos mieste, kur yra iki 100,000 gyventojų, mažiausiai 1500 rublių, aprinkimų miestuose ir kituose — mažiausiai 1000 rublių, o visur kitur mažiausiai 300 rublių. Be to, balsuoti tegali pirkliai, mokantieji už pirmą ar antrą gildiją mokestis. Rinkimai turi įvykti viename dėl rinkimų suėjime, tiktai dideliuose miestuose rinkimai padalinti tapė ant apgabalių. Lista rinkėjų turi buti paliudyta į 3 mėnesius pirm rinkimų. Miestų valdžios sąnarių skaitlius taip gi tapė aprubežiuotas. Didelių miestų galvą, kurį Duma išrenka, patvirtina ministras vidaus reikalų o mažesnių — vietinis gubernatorius. Jeigu tokis miesto galva per dusyk nebū patvirtintas, tai minystras ar gubernatorius įkelia nuo savęs galvą ar jo vietininką, nors ne iš miesto gyventojų tarpo! Miestų valdžia neturi t esos išdavimus piningų daryti dėl kitokių bažnyčių, kaip pirma buvo, bet gali tiktai aprūpinti pravoslaviškos cerkvės buvį, užlaikymą bei pagerinimą.... Miesto valdžia, mat, dabar visame kame priguli nuo tikslo gubernatoriaus!

Kaip augščiau buvo sakyta, Latviai įgyjo nuo baudponių valnybę, ir mokėjo tą valnybę panaudoti dėl savo gerovės. Bet ne ykį ta dovanotoji valnybė dėl išvalnytųjų pastojo beveik aršesnė už baudziavą. Taip laikuose caro Mikalojaus I — jeigu pabėgęs žalnierius iš Maskolijų vaisko slapstėsi pas gimines Priebaltijos provincijose, tai paslėpėjas turi mokėti gresiamą korą 500 rublių, o jeigu tasai neįstengia koros užmokėti, tai visa gmina turi ją mokėti; per tokį žiaurų įtatymą kartais pilningos gminos be savo kaltės nubėdnintos tapė.

Negana to. Nelikus baudziavų, tiesos prietikiai ponams buvo prielankesni negu žiamionims, nės visa sudo galybė, nors ne pagal formą, bet pagal esybę pateko į rankas ponų, taip juog burai tankiai radosi be tiesų, jeigu jie neturėjo gana piningų dėl pasiskundimo gubernatoriui provincijos, generol-gubernatoriui Rygoje, ar galiaus kanceliarijoje ciesoriaus Petrąpylėje. Sitoji pereiga, kur vietą spēkos užėmė nedora kytrėbė, tęsiasi Vidžiamyje iki šiadien.

Kurše nuo 1840 m., be įsikišimo vyresnybės, per suderybas ponų su jų burais, tapė visas tųjų gyvenimas permaintytas, kada burai kaip valni randauninkai ukių parėjo į naujus prietikius. Išvalnyta žmonių dvasė sukrutejo umai iš snaudulio, ir visur įvyko atmaina tarp Latvių Kurše — jų gyvenime, papročiuose, drapanoje, kalboje ir t.t., drauge su praturtimu. Jau 1860 m. ½ dalis žiamionių buvo priėmę suderybas su ponais. Rods ir čia tuli ponai kasmet ėmė randas augštyti kelti, tiktai ant vienu metų parandavodami Latviamis ukį; kiti šale randos reikalavo ordinarijų darbymetyje, kiti vėl ukius išnaikinę padarė dvarus, ir tokiu budu burus prašalino nuo žiamės, taip juog burai turėjo pastoti samdininkais ir vargšais. Nedyvas už tai, jei Latviai nesykį ėjo į pravoslaviją pulkais, tikėdamiesi pagalbos vyriausybės, ir šimtais bei tukstančiais pradėjo kraustyti ant gyvenimo į Maskoliją (ex. gr. Pskovo sėdyboje apsigyveno apie 50,000 Latvių).

Pabaigoje 19-to šimtmečio panėšios sudermės tarp ponų ir žiamionių ant randavojimo ukių vis tankiaus ėmė įvykti Vidžiamyje ir Ėstijoje, įpačiai per paveizdą Aleksio grovo Keyserlingo.

Galiaus aplink 1880 m. Latviai pradėjo imti nuo baronų žiamę ant išmokesties, ir Latvių literaturoje kilo klausimas, ar gali maža ukė išsilaikyti lenktynėse su didlaukine ukė! Tapė nurodoma ant paveizdų Oldenburge, Prancuzijoje, vidurinės Prusijos mažlaukystės, ir pasekmės tokio ukavimo. Valdemaras net išvedžiojo, kad prie apsuokraus vedimo ukės šeimyna galinti gyventi ant 1½ desetino, ex. gr. iš daržiuinkystos ir t.t.

Subruzdimas Latvių dvasės nepasislėpė nuo saugios akies maskolintojų. Taip mirėsis 1891 m. Kojalovič, garsusis užtarėjas pravoslavijos tarp Maskolijos svetimų gaivalų, skundėsi, kad pastarame laike tarp Latvių atsirandą daug neištikimų vadovų, kurie nenorį įvesti gudiškąją pakraipą prie vaikų auginimo, ir trūsėsi dėl druto suartinimo vietinių gyventojų su gudų šeimyna ir dėl suvienijimo kalboje bei tikėjime! Tie pseudo-tautiečiai, anot jo, platina tarp Latvių kokius tenai svaicziojimus apie Latvių savistovumą, Latvių universitetą, Latvių mokslus ir dailą, išrandą tautos muzikališkus instrumentus ir t.t. „Rizskij-gi Viestnik“ reikalauja nuo Latvių, kad išsivadėtu savo istoriškų tradicijų, savos kalbos ir tikėjimo, ir užpuola ant išguldinėjimo Ėstų kalbos Terbatoje ir laikymo ten tam tikro lektorius. Mat, apmalšinę Vokiečius, Maskoliai pradeda gulti ant Latvių ir Ėstų, lygiai kaip ant Lietuvių!

Taip pat maskolintojų užmačias galime matyti iš įžengtinio straipsnio „Rizskij Viestnik“, 22-10 Liepos 1891 m., kur taip yra parašyta:

„Įsiziurint į Baltijos svetimtaučių (inorodcev) gyvenimą, negali nepatėmyti, kad pas juos šią gadybę eina smarkus triusavimas apie sutvirtinimą savo tautiškų įpatybių, išdirbimą toje šalyje įpatingos „kultūros“. Mums nesykį jau teko išreikšti savo nuomonę apie šitą metantįsi į akis apsiereiskimą vietinio gyvenimo ir paaiškinėti jo budą, siekį ir galiaus pasekmes. Nekenkia tarpais apžvalginėti išgavimus smarkaus ir įvairaus trusavimo apgyvėjų Latvių ir Ėstų atskalos. Ant pirmos vietos priguli, žinoma, išstatyti laikraščius, kurie jau pusėtinai subrendę ir vis labyn plinta tarp žmonių, platinda.

mi tarp jų idėjas, kurioms patys tarnauja. Latvių ir Estų laikraščiai išeina iš spaudos tukstančiais egzempliorių ir pasiekia tolymiausius kampelius šio krašto, privadziodami tamsius žmonelius apie Latvių ir Estų kulturiškus siekius, apie kuriuos dar neseniai tenai nebuvo nėko girdėti. Spaudos žodis tarpo žmonių, ipač sodiečių, daug pajiegia ir neabejotina, kad spaudos platinamos idėjos užgriebia vis daugiaus svieto ir įsikeri vis gilyn į žmones. Vienok skaitlius jau išeinančių laikraščių paminėto krutėjimo vadovams rodo negana didelis ir randasi vis nauji šitame dalyke užmanymai. Neseniai Latvių laikraščiai apsvarstė klausimą apie reikalingumą išleisti latvišką laikraštį su ilustracijomis dėl namų, idant nereiktu šeimynykščiams griebtiesi prie tokių laikraščių „svetimose kalbose“. Skelbia taip gi užmanymą išleisti latviškoje kalboje ukės ir sodininkystės laikraštį. Platinimas laikraščių neužkenkia spaudinimui apstaus skaitliaus knygų ir brošiūrų. Net pradėta spaudinti latvišką encyklopediją ir užmanyta išduoti paveikslingą žodyną, užmanyta taip gi pradėti neužilgo sustatinėti, po redakcija „Postimės“ išdavėjo Hermano, encyklopediją Estų kalboje. Greta spaudos stovi didokas skaitlius paplitusių kaimuose ir miestuose draugysčių platinančių tokias pat idėjas. Tos draugystės auga kaip grybai po įvairia's užvadimais ir priekabėmis. Podraug su kasdieniniais susiejimais daug darb ir susivaziavimai, dainininkų ir kitokios šventės, ant kurių suitelkia tukstančiai žmonių iš visokių vietų, kurie paskui išnešioja po visus šio krašto kampelius tai, ką permanė per šventes ir ant susirinkimų. Nespejo pasibaigti Estų giesmininkų šventė Terbatoje, štai jau rengia Latviai didelę šventę Mintaujoje (Jelgavoje). Šitavisas šventes įteigia paprastai su įvairiomis labai švariomis ir net vertomis priejautos priekabėmis, bet iš šalies pamatinio mierio ir vertės jos maza kuomi skiriasi nuo kits kitos, nors nevisada jų tikras budas apsiroiskia prigulūčiai aiškiai. Verta, paveikslan, atsiminti pakeltą prieš keletą metų Latvių giesmininkų šventę Rygoje, idant permanyi prigulūčiai budą ir mierį panašių susitelkimų. Po draugysčių ir susirinkimų eina teatras, vis bręstantis ir iš didelių miestų plečiantis savo veiklumą ant mažų miestelių. Nuo ateinančių metų užmanyta Rygos Latvių teatre įvesti net latvišką operą, dėlko surėdytas orkestras, kuris pavestas kapelmeisteriui — Latviui. Praėjusį pavasarį Latvių teatro truppa atlankė mazus miestelius. Terbatoje Estų teatrą prilauko draugystė „Vanemuine“. Yra ir kitos sodziuose ir miestuose Latvių ir Estų truppos. Vienu zodziu, visose dalyse vietinio gyvenimo duodasi patėmyti smarkus stengimasi išdirbti „tautiškus pamatus“, o daugelyje vietų ir mokslinyčia dar eina tuomi pačiu keliu. Pamaži auga rumas Latvių ir Estų „kulturiškos savbutybės“ (samobytnosti). Šitas vis augantis procesas neabejotinai vertas, kad apie jį apsimislyti ir pastatyti klausimas: „kur mes einame?“¹⁾

2. Latviu bankai bei pačėdos ir paskolųjimo kasos.²⁾

1) „Varpas“, No. 9, 1891 m.

2) Pagal raštus K. Graudiūšio, kuris man maloningai prišuntė dėl panaudojimo, tapė parengtas šitas straipsnis, kaip ir apie „suvartones draugystes“, „bitkuopybos draugystes“, „mirimo ir ligos kasas“ ir „apsisergėjimas nuo gaisro Baltijos provincijose“.

K. Graudiūšis

Latvių piningines įrėdnės tiktai pastaruose 10 ar 20 metuose tapė įteigtos, kada Latviai taip gi iš medegiškos pusės didesnį savistovumą įgyti pradėjo. Iktuolaik visa pirklyba, remeslai ir pramonė buvo vokiečių rankose, visa žiamė buvo prigulėjusi didponiams, o Latviai budavo tiktai darbininkais, kurie savo užčėdyjimus patikėdavo vokiškomsioms piningų įrėdnėms. Bet kada Latviai pirmu ukių ir įsismerkimu į pirklybą bei pramonę pradėjo įgyti didesnius turtus ir didesnį savistovumą, tai ir toje linkmėje įvyko didoka atmaina. Po valėi išdirbo linkmė Latvių per įsteigimą savų užčėdyjimo ir paskolės kasų ir bankų, 1) neduoti nors savo kapitolą dėl kovos prieš Latvių reikalus, ir 2) per tam tikrą panaudojimą tojo kapitolo pakelti tautos gerbuvį ir sutverti atsvarą prieš medegišką spēką vokiečių. Latviai tą savo mierį yra pilningai pasiekę. Anot „spravočnaja knyga po Kurlandskoi gubernii“ 1893 m. Kurše buvo kaimuose 50 pačėdyjimo ir paskolės kasų, o miestuose 5. Kaimiškes kasos buvo visos latviškos, miestuose gi tiktai 2 ar 3 buvo rankose Latvių. 5-miestines kasos 1893 m. turėjo iš viso 655,789 rublių paskolintų. Mokestys sąnarių ir rezervos tam t buvo įaugusios į 109,000 rublių, o vi-a suma įmokejimų ant 543,000. O tą patį metą 31 kaimišky kasų įnešimai sąnarių ir rezervos išnešė 190,000 rublių, įdėjimai 1,000, 000 rublių ir paskolės 1,178,000 rublių. Nuo kitų 19 kasų Kurše nėra zinių, tur-but todėl, kad jos tiktai ką buvo savo veikmę pradėjusios. Miestines pačėdos ir paskolės kasos tapė įsteigtos metuose 1874, 1875, 1877, 1878 ir 1882, kuom t kaimiškes tapė įteigtos: 1—1874 m., 2—1875 m., 1—1876 m., 1880 m., 6—1881 m., 4—1882 m., 3—1883 m., 4—1886 m., 1—1887 m. ir 1888 m., 5—1889 m. ir 2—1892 m. O kasos, apie kurias zinių nėra, tai ē iš didesnės dalies įsteigtos pastaruose metuose.

Nors kasos tapė neseniai įsteigtos, jos pasiekusios yra gražų rezultata. Juk netruko neilenktynių nei sėjimo neuzsitikėjimo per vokiečių bankus, o tačiaus Latvių kasos išėjo pergalingai iš tos kovos. Taip dėl paveizdos, 1893 m. kasoje Gruenhof, kuri yra užtvirtinta 1883 m., buvo sudėta 16,610 rublių mokestimi sąnarių, o 1897 m. jau buvo 32,000 rublių; įdėjimų 1893 m. kasa turėjo 261,272 rublių, o 1897 m. — 372,287 rublių. Arba 1876 m. patvirtintoji Vierzavos pačėdos ir paskolės kasa turėjo 1893 m. įnešimais sąnarių 3558 rublių, o 1897 m. 3637 rublių, įdėjimų gi 1893 m. buvo 23,943 rublių, o 1897 m. — 36,827 rublių. Kandavos pačėdos ir paskolės kasa, užtvirtinta 1886 m., turėjo 1893 m. įnešimais sąnarių 1250 rublių, o 1897 m. — 2331 rublių; įdėjimais gi 1893 m. — 24,249 rublių, o 1897 m. — 57,998 rublių. Ekendorfo pačėdos ir paskolės kasa turėjo 1893 m. sąnarių įnešimais 2580 rublių, 1897 m. 5274 rublių, o įdėjimų 1893 m. — 4087 rublių, 1897 m. gi 22,808 rublių. Tokiu pat zingsniu taip gi kitos kasos (Toliaus bus.)

bedieviams lietuviams, kurie nenori lenkiskai melstisi. Vyskupui Paliulioniui ir ne patinka, kaip ir visiems lenkomams, lietuvių savystovumas bent meldžiantės, bent bažnyčioje. Rodzeviczius yra labai iszkalbus; jo iszkalba isz sireiskia tuomi, kad isz sakyklos puikiai keikdavo: latrai, rakaliai, asilai ir tt., kas labai patikdavo davatkoms ir lenkams, kad tiems pagonams litvinams duoda vėjo. Ilgainiu jau žmonės įkirėjus, Rodzeviczių perkėlė į Raudondvarį, kur lygiai keikė. Nenustojant anam blogai elgusis, vyskupas jį perkėlė į Panevėžį, idant nusiramintu, nusimāszintu, prie realiskos mokyklos; gal, sako, daug darbo turėdams prie vaikų užsimirsz savo keiksmus ir sznipinėjimus. Keistas manymas! Kas gi leidžia vilką į avininką, vilkas avis iszpjaus ir jas ēdēs neliausiai.

Rodzevicziaus yra pastebėtina viena pusė: noras pakilti dvasiskos ir svietiskos valdzių akise. Įtikti maskoliams ir vyskupui. Maskoliams, matyt, jis labai gerai įtiko, juog gavo „nagradnych“ 300 rublių. O vyskupui jis įtiko szitoku budu.

Buvo kokios ten sukaktuvės vyskupo. Rodzeviczius sako savo mokintiniams: „reikia savo vyskupą pasveikinti! Dabar asz, sako, neturėjau laiko paraszytie paties pasveikinimo, bet vis tiek, paraszysiu paskui; tik dabar duokite jus savo paraszus.“ Mokintiniai pasiraszē ant tuszczios popieros. Pasveikinimą vardan mokintinių įdėjo pats vienas Rodzeviczius ir aczių dar vyskupui už tokį gerą kapelioną, kokio dar niekad nebuvo. Vyskupui tas viskas patiko. Matyt, mislyja sau vyskupas, pasitaisē. Todėl ir perkėlė jį į Sziadius ant vietos atstatyto kun' Alekno.

Rodzeviczius atvažiavo pir-

miausiai į Sziadius apsidairyti, kas per vieta, kas per žmonės. Isz trukio lipdamas jis iszsitarē atėjusiems pasitikti szituos zodzius: „Girdėjau, czionai iszsiplatinus litvomanija, reikēs man su jaja kovoti“.

Ir teisybė, isznaikinimą viso ko lietuviszko pastatē savo siekiu.

Gimnazijoi iszsiklausinėjo mokintinių, kurie moka lenkiskai o kurie ne moka. Kurie ne mokėjo lenkiskai, tai vis lietuviai. Isz jo yra didelis galvoczius. Pagal jį iszeina, kas moka lenkiskai, tai tas lenkas, o kas moka lietuviszakai, lenkiskai, maskoliskai, vokiskai, tai bus lietuvis lenkas-maskolius-vokietys isz karto. Lietuvių nemokanczių lenkiskai iszrado ne daug, tik 27.

Lietuviszką kalbą Rodzeviczius pirmiausiai iszvijo isz bažnyczios. Nuo senų senovės po miszių mokintiniams (apie 9 val. isz ryto kas szventadiena) buvo skaitoma evangelija lietuviszakai ir lenkiskai. Kun. Alekna („Tėvynės Sargas“ num. 1, 1899 m. klaidingai sako, buk pamokslus įvedęs kun. Rymeika. Priegtam isz lenkiszko vadin jį Olechno, o ne Alekna. *Raszėjas*) įvedē pamokslus, sakē lenkiskai ir lietuviszakai, niekas dēlto nedejavo. Rodzeviczius pasirįžo visiszakai iszvyti lietuviszką kalbą, todėl sakē pamokslus ir skaitē evangelijas vien lenkiskai.

Mokintiniai iszsiuntē skundą vyskupui, o pradėjus sakyti pamokslą lenkiskai iszėjo isz bažnyczios. Mokintinių skundą vyskupas iszklausē; atėjo paliepimas kad skaitytų evangeliją ir lietuviszakai. Vienok Rodzeviczius neskaitē. Mokintiniai iszsiuntē antrą skundą pas vyskupą, tada Rodz. pradėjo skaityti. Bet kaip jis skaito lietuviszakai, tai Vieszpatie apsaugok! Skaito sau po nosia, kad žmonės nie-

ko negirdētų, tyczioms zodzius perkreipia. Rodzeviczius sakosi nemokās lietuviszakai, bet tuomi stacziai meluoja. Kiek sykių pats prisipažino, kad lietuviszakai moka ne prascziaus už lietuvius, spaviedoja lietuviszakai ir tik tyczioms skaito lietuviszkas knygeles, kad turētų ką praneszti policijai. Tegul jis ir nemoka lietuviszakai. Bet kam jis praszēsi į Sziadius? Tiek jis vis žinojo kad czion ne Lenkija. Ko jis kēlēsi į Žemaiczių vyskupystę, kodėl nesiriogline Lenkijon, tenai lenkystei butų buvęs labai naudingas? Bet jis czion atsibastē turēt platint lenkystę ir dabar kaipo tikras lenkystės apasztalas kenczia visokius persekiojimus nuo tų bedievių-atskalunų lietuvių, kaip sako davatkos. O gal jo visai kitur ir nepriemē? Taigi Sziailiuose lyg butų vieta visokiems iszgamoms ir sziukszliams. Kad jis turėjo szian ar ten įlysti, tai tik dabar supratu; jug zandaras, sznipukas toks pat Dievo sutvėrimas kaip ir visi žmonės, taigi susimylėjo ant jo mūsų vyskupas ir priemē. Priegtam pas mus platinasi lietuviszakai, kaip kokia limpanti liga, todėl yra reikalingi žmonės, kurie naikintų tą ligą-lietuviszakai.

Rodzeviczius sziek tiek girdėjo apie lietuvius; kiekvieną prakilnesnį jisai apskundžia policijai, kad tokį sergētų ir neužmirsztu vesti savo parodytu keliu į iszganymą.

Gimnazijoi jis kabinasi prie mokintinių lietuvių ir kur gal ten jis jiems įkanda. Neuzmirsztą jis ir vyresnybę paraginti, kad ir toji nemiegotu.

II.

RODZEVICZIUS IR VAIKAI.

Tankiai iszgirsti kalbose ar tai pamoksluose jo zodzius, kad jis labai mylēs savo mokintinius. Czionai asz perkratysiu visą tą jo meilę.

Jis myli ypatingai lietuvius,

kaip jau augszciau minėjau, kur gali ten kabinasi prie mokintinių. Vienu daiktu didei jis gadina vaikus. Žemesnės kliasos apkalba vieną, kitą mokintinį, sako tas raupuotasis tai yra Dievo nubaustas už nuodėmes; per pamokslą tokius vadina gadintojais jaunuomenės ir tt. Įkalba vaikams, kad viską, ką tik žino, jam pasakytu apie savo draugus, pažįstamus, giminaiczius. Pagiria už bile keno apskundimą ir užpundyja už tai. Tai gi aiszku, kaip jis pats demoralizuoja jaunuomenę. Jeigu dažino kad kuris isz mokintinių skersai į jį žiurį, tai tokį tuojaus apskundžia vyresnybei. Sztai tikroji jo meilė ant vaikų.

Rodzeviczius apie vaikus rupinasi labiausiai, negu tėvai. Įpuolusį jam į akį szaukiasi pas save, tam neatėjus, jis nueina į vaiko mokintinio gyvenimą, pasikvieczia tarnaitę arba atsiveda porą davatkų isztiesti ir palaikyti, o pats ēmēs bizuną plaką ir skaito, kiek sykių sudavęs. Kartais jis net siulosi tėvams pagelbon vaikus iszplakti. Vieną kartą pasikvietē motiną mokintinio X. ir reikalauja daleidimo iszplakti jos sunų. Motina atsakē, kad galēs savo vaikus plakti o ne jos. Pasikvietē tada jis tėvą; tėvas sako: „Duok kiek nori tam litvomanui.“ Rodzeviczius gavęs daleidimą iszlupē anam pakalą.

Apart vaikų jis plaka ir mergaitės. Teip jis iszplakē vieną naszlaitę 10 metų. Tetulėms, augintojoms naszlaitės, szirdį sopėjo, negalinczios ne savo vaiko plakti, todėl papraszē Rodzevicziaus. Tasai pasiszaukē dvi bobi isz szpitolės, kad palaikytu vargszę, o pats plakē ir skaitē.

Taigi ar ne puikus vadovas ir mokintojas jaunuomenės? Kam gi jį pas mus atsiuntē? Ypatingai už mokintoją! Jis mokina vaikus sznipinėti ir ju-

dosziauti, turėdams akmeninę szirdį landžioja visur, kad gautu kokį vaiką nuplakti. O plaka su tokia meile ir prisirszimu prie vaikų, kad tiejie nuo jo szalinosi kaipo pikto daikto ir neapkenczia, kaipo ir to, kuris jį pas mus atsiuntė. (Toliaus bus.)

Politiszkos ziniuos

Amerika. Kas iszeis isz karės Pilipinuose, ir dabar negalima nieko apie tai pasakytie. Amerikonai garsino kiek galėjo, kad pilipiniečiai yra veik pergalėti ir suvaldyti, bet dabar iszrodo viskas kiteip. Pilipiniečiai dabar geriaus laikosi negu kada nors pirmiaus. Amerikonai negalėdami nieko isztaisyti, dabar paskirstė visas Pilipinų salas į keturis apskriczius ir pavedė valdžią bei karės vedimą keturiems generolams ant valės. Ar szitas naujas budas pergalėjimui pilipiniečių bus pasekmingesnis, parodys ateitė. — Amerikonų nukricziai praėjusios sanvaitės siekia į 100 gyvaszių.

Senatui Washingtonė tapė paduoti tuli dokumentai, kurie pakliuvo amerikonomams, isz kurių matyti vienybė amerikonų su pilipiniečiais prieszais ispanus, kad admiralas Dewey be Aguinaldo pagalbos nieko nebutu galėjęs isztaisyti. Admiralas Dewey ant savo Valdžios paliepmo davė rasztiszką pažadėjimą Aguinaldui kovoti isz vien už Pilipinų nepriegulmysbę ir patvaldystę. Karės ministeris, Root, primeta taji dokumentą asabiszškai admiralui Dewey ir nepripazįsta jam tojo svarumo. — Dabar pasirodo, ka Amerikos valdžia užsigina savo pažadėjimų ir tik viltvylišzškai darė tarybas su Aguinaldu, kad praszalinus ispanus pati pavergtu pilipiniečius. — Jeigu pilipiniečiai nebutų su amerikonomais įsileidę, tai sziantdien jau butu buvę laisvais; su ispanais butų jie

lengvai apsidirbę.

Pietinė Aprika. Burus sutiko nelaimės viena po antrai. Neteko geriausiu savo laisvės apginėju Cronje's, kuris turėjo pasiduoti anglams, ir Joubert'o, kuris numirė 28 Kovo. Nors tokie skaudus smugiai isztiko kovojanczius už savo laisvę, tacziaus jie ant to rankų nenuleidžia ir be mažiausio nusigandimo stoja drąsiai prieszais savo neprietelius ir užduoda naujus smugius. Teip 30 d. Kovo burai užmuszė per 190 angliszkių kareivių ir 8 apicierus pas Karee Siding, per 18 mylių nuo Bloemfontein į sziaurę, o 31 Kovo artos pat vietos atėmė anglams 7 kanuoles, visus vezimus su maistu ir szuviais. Gen. Colville pasiuntė majorą Broadwood su 12 kanuolių nuvyti burus, kurie vis artinosi prie Bloemfontein ir nedavė anglams ramumo. Burai placziusparnu buvo apsikazę ir pirmoji jų sargyba, atėjus anglams, nekiek paszaudzius pasitraukė ir anglai pasidrasinę isz pergalės pradėjo juos vyti. Kaip anglai buvo jau įbėgę į slaiostas, burai isz szonų ir užpakalio juos apsupo, 350 užmuszė o 200 sugavo. Gen. Methuen, pasiųstas su 6000 kareivių gelbėti miestą Mafeking, ilgą laiką sedėjęs Fourteen Streams, tapė burų su visu isz ten iszvytas ir vietoje gelbėti Mafeking, sugrižo į Kimberley. Tai-gi iki sziol apgultasis Mafeking tapo jau anglų apleistas ir paliktas tik tai burų malonei. Majoras Plumer norėjo varu persimuszti per burų eiles isz sziaurių pusės ir įeiti į Mafeking, bet su dideliu nuokricziu tapė atmusztas. Burai vis labiaus verzia ir bombarduoja miestą, vienok varu neužpuola, kad bereikalo nežudyti gyvaszių. Apgultiejie mieste yra subaigę visą maistą ir dabar jau baigia arklius ir mulus valgytie — teip

pasakoja iszvartyti isz miesto kafrai, kuriuos anglai iszvarė, kad nereiktu maitytie. — Paėmimas Oranijos sostapilės, miesto Bloemfontein, per angulus sustiprinęs tik tai burus. Privatiszkos ziniuos pranesza, kad isz Kapo kolionijų (angliszkių valdybų) 100,000 olandiečių ir kitokių yra pasirengusių į pagelbą burams per iszardymą gelezinkelių ir sugavimą transportų. Jeigu teip isztikrujų butų, tai gen. Roberts su savo 70,000 kareivių atsirastu pavojui, jeigu tiejie perkirstu susineszimą su Kapstadt. Gen. Roberts isz Bloemfontein niekur negal pasikrutinti dėl stokos arklių ir mulų gabenimui transportų. Roberts besivaikydams gen. Cronje ir kol jį paėmė, nužudė per 10,000 arklių ir mulų. Ant vienos farmos pas Paardeberg anglai buvo sugabėnę visus nusilpusius arklius atsiganymui, kuriuos 400 burų visus nusivarė į savo farmas. Teip-gi Roberts jau netiki į isztikimumą Oranijos gyventojų, kurie neva pasizadėjo jo valdžios klausytie. Tiejie gyventojai suteikia visas zines apie angulus savo kariaujantiems broliams. — Transvaalio prezidentas Krugeris apgarsino, kad iki 5 Balandzio isz Bloemfontein prasikraustytu visos moters ir vaikai, nes miestas tapsęs subombarduotas; vandens traukimo įtaisai burai jau suardė ir miestas likosi be vandens. — Isz portugaliszkos valdybos ateina daugelis liuosnorių prancuzų, belgų ir olandiečių burams į pagelbą. — Į vietą mirusio gen. Jouberto, tapo aprinktas gen. Botha, kuris su Joubertu Nataliuje isz vien kariavo. — Pas Bloemfontein turės buti didelis muszis, nes jau ne anglai ant burų eina, bet burai ant anglų. Bulleris su svo 20,000 kareivių negal pereiti per Drakonų kalnus, nes burai užstojo visas vietas, kurioms tik galima pereiti.

Dalis darbu.

Altoona, Pa. Trys kompanijos anglių kasyklų apreiszkė, kad nuo 1 Balandzio pakels algas kalnakasiams ant 20%. Po toms kompanijoms dirba per 5000 kalnakasių.

Saginaw, Mich. Kasyklų savininkai ant kalnakasių pareikalavimo pakėlė algas ant 30%.

Columbus, Ohio. Pareikalavus maszinistams pakelimo algų ant 25%, nepriėmimo prie darbo neunijonistų ir numazinimo darbo laiko ant 9 valandų, darbdaviai viską iszpildė ir tokiu budu pasibaigė straikas.

Packerton, Pa. 400 darbininkų Lehigh Valley gelzkelio vagonų taisymo dirbtuvėje sustraikavo reikalaudami pakelimo algos. Iki sziol jie algas gavo tokias, kad vos iszmisti galėjo.

Hazleton, Pa. Namų statytojai unijonistai apreiszkė savo kantraktieriams, kad nuo 1 Geguzio jiems turės buti pakeltos algos ant \$2,25 už 9 val. darbo laiką.

Detroit, Mich. 1000 darbininkų neteko darbo dėlei uzdarymo Scotten Tobacco Mfg. Co. pabriko.

Archbald, Pa. 600 kalnakasių, kasyklų Forest Mining Co., rengiasi straiukuoti ir reikalauja, kad 2700 svarų iszkastų anglių butu skaitoma už toną, kad mokėti už masztus po \$1,50 kur reik szaudyti skalas, kad darbo lalkas butu tik 10 valandų su 1 val. pietų. Kompanija kalnakasių reikalavimą atmetė.

Emaley, Ala. Vietinės gelezies liejinyczios, nedirbusios nuo 10 metų yra speriai taisomos ir pataisius pradės dirbti.

Arnott, Pa. 750 kalnakasių sustraikavo reikalaudami priėmimo atgal prie darbo atstatytų darbininkų.

Shamokin, Pa. Sha-

knygų padovanotų. Pas mus to nėra; mes sudėję pinigų nusipirkome knygas ir dalį pinigų paskyrėm apdarymui knygų. Teip pat ir su aukomis tautiškiems reikalams mūsų broliai nėra atsilikę už pakalyje. Teipgi turime Tėvynės Mylėtojų Dr. ir Susivienijimo kuopas. Taigi net linksma, kad mes stojamės lygus su didesnių miestų lietuviais o kitus ir pralenkėm. Mūsų kaimynai, Detroit'o lietuviai tūno pasinėrę tamsybėje ir girtuoklystėje, kur karciamose riejas kaip neprotingi sutvėrimai. Nesenei du lietuviai susiginčijo už kokius ten tikybos dalykus, kur perpykę pradėjo pesztis. Ir teip viens kitą supesžė, kad viens ir szian dien dar gal ligonbutyje, sako kad turės darytie operaciją.

Man atvažiavus pereitą metą į Detroitą iszgirdau kad lietuviai laikys susirinkimą Susivienijimo kuopos. Nuėjau pasižiūrėti kaip čia lietuviai apsieina ir tokio pasielgimo nebuvau dar matęs. Kitokios kalbos negirdėjau kaip tik „velnei ir rupuzės kiek duosit ant baczkutės alaus“. Vietos mą neliko, nes pirmsėdis girtas priejės sako: „Nepriigulintis prie mus neturi vietos“ ir turėjau apleisti susirinkimą. Jeigu bučiau prisidėjęs ant baczkutės alaus tai būtų ir man buvę vietos. BroLIAI lietuviai, kada mes pamesime tą savą peiktiną papratimą ir atsikelsim isz to tamsybės purvyno-girtuoklystės.

K. G. Žvalgunas.

Boston, Mass. Kaip rinkęs aukas parodai ir kankintiniams Stoughton'e, Mass. atsi liepiu vardan aukautojų dėlei komitetų parodos bei kankintinių. Parodos reikalus pavedu Dr. Szliupui ir Mikolainiui, o gaiszintojų ir erzintojų visuomenės visai neminiu. Į kankintinių komitetą renku Dr. Szliupą, p. Szerną ir p. Ol-

szevskį. Vardan aukautojų:
M. Stalmokas.

Jersey City, N. J. Miela matyti lietuvius darbuojančius ant savo naudos. Su laiku darbininkų – szelpėjų skaitliui pasididinus, mūsų reikalai eis daug sparčiau. Paprasčia, kur daugiau darbininkų, ten greičiausiai atliekamas darbas.

Prie szios progos noriu dąsizinoti kur yra aukos \$7,78ct. kurios tapo surinktos parodai ant susirinkimo 4 Vasario, kuri parengė kareiviszka draugystė D. L. K. Vytauto, Brooklyne. Dr. kapitoniui p. Kraujutaicziui paraginus susirinkusius aukauti bent po kiek ant mūsų parodos, aukų susirinkusieji sudėjo \$7,78 ct. ką p. Mileris aukavusiems apskelbė „Vienybės“ 8 num. yra pagarsinta tiktai draugų aukos \$5, 35 ct. Asz gi kaip aukavęs malonėciau greitu laiku tais aukas matyti prisiustas į parodos kasą, nes jos buvo parodai renkamos o niekam kitam.
Aukautojas.

New Britain, Conn. Septintus metus gyvenant szioje szalyje teko visam kam prisižiūrėti į mūsų lietuvius, bet nei vieni teip nėra atzagari lietuvystei, kaip tuli Vilniaus gubernijos lietuviai. Asz pat-sai esmi isz Trakų pavietį ir daugelis lietuvių, mano pažįstamų, su kuriais nieku budu dabar negaliu sutikti. Kada buvome dar tėvynėje, tai visas kaimas skaitėme vieną lietuviszką knygą, ejo isz vienu rankų į antras, turbut dėlto, kad buvo retai gaunama ir kad už skaitymą reikėjo sergėtis nuo maskolių. Czion, kur galime buti lietuviszkais rasztais apskrovę, eina visai atbulai. Dauguma yra pamilusių lenkiszkus rasztus kaip ir jų visą dabą. Dėlto broLIAI vilniecizai, meskite szalin tais svetimas plunksnas, nes jos

musų neszildo. Jus patys matote, kad lenkai dėl mūsų jokio gero nepadarė apart neatlyginamų iszkadų. Czion, kur turime visatiną laisvę, bukime tokiais, kokiais esame ir turime buti. Vilnius, Trakai yra svarbiausiomis vietomis mūsų tėvynėje, dėlto mes paeidami isz tų vietų ir pasirodykim lygiai gerais lietuviais, mylinčiais savo kalbą ir rasztus.

Trakietis.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Minersville, Pa. Kaip buvo paduotas užmanymas 3 num. „Vienybės“ apie atnaujinimą arba uždėjimą isz naujo Minersvilėje. Tėv. Myl. Draug. kuopos, tai pasidėkavojant mūsų abelnam susipratimui taisai užmanymas pasekmingai įvyko, nes ant susirinkimo 11 Vasario 1900 m. prisiraszė eilėna draugystės szeszolika draugų ir iszrinko į komitetą: V. Ramanauką—prezidentu P. O. Box 111.
P. J. Stakneviczia — sekreto.
P. O. Box 21 (rium,
A. Treigį—kasierium.

Kas link nutarimų draugystės reikaluose, sziuomi tarpu mes jokių nedarome, nes kas buvo nuo pirmiaus paduota kuopoms ant nusprendimo, tai mūsų kuopa, kaip paskiaus susitvėrusi užsiganėdina nusprendimu daugumėnės balsų pirmiaus esanczių mūsų draugystėje draugų.

Ateiteje mes tēmydami isz organo draugystės „Vienybės“, mes solidariszka veiksime pildydami centraliszko komiteto reikalavimus kaip lygiai ir naujus užmanymus dėl gėrovės draugystės.

Kaip augszciau minėjau kad mums nusisekė tuomi, kad ant karto prisiraszė prie kuopos 10 naujų draugų bei 6 senieji, tai to neuštenka pasigyrimui. Ne broLIAI! isz szio-

to koznam yra aiszku, kad prisirasziesieji jau yra pagauti meilės tėvynės. Bet kiek mes czion turėtumėm ir daugiau draugų, jeigu ne mūsų pasiputimas? Asz czion neaiszkinsiu tuom laik apie tai daug, bet tiktai tiek iszsitar-siu, kap laikas butų mums mestie tuos sznairavimus, o imtis ranka rankon eilėna vienybės, dirbant su pasiszventimu ne dėl kokios ten sau garbės, bet dėl visuomeniszkos tautiszkos naudos. Kuomi mes susivienysime į didesnę vienybę, tuomi įgausime didesnės spēkas apginime ne tiktai tautiszka bet ir savęs pacziu.

P. J. Stakneviczia, sekr.

Prie naujai susitvėrusios T. M. Dr. kuopos *Cleveland, Ohio* prisiraszė:

720 J. Razeviczia	-60
721 J. Jukneviczia	-60
722 L. Baltrukonis	-60
723 J. Markeviczia	-60
724 A. Daniliaviczia	-60
725 J. Nevronis	-60
726 K. Szvipas	-60
727 J. Jesaitis	-60
728 A. Kazlauckas	-60
729 J. Beliaviczia	-60

Viso \$6,00

Minersville, Pa. T. M. Dr. kuopą, buvo užmirus, dabar 6 isz senų sąnarių užsimokėjo ir naujai prisiraszė:

730 P. J. Stakneviczia	-30
731 M. Ruoczka	-25
732 J. Aliszauskas	-25
733 J. Bruzga	-60
734 J. Ramanaukas	-30
735 A. Treigis	-15
736 J. Narusza	-30
737 V. Pukas	-60
738 V. Krantauckas	-60
739 J. Kaminskas	-60
740 K. Vasiliauckas	-60

Prie *Mahanoy City, Pa.* kuopos prisiraszė

741 J. Jeszkeviczius	-60
742 K. Bendorius	-60
743 J. Klimaviczia,	
Foxcroft, Me.	-60

- 744 J. Klimaviczia „ -60
745 A. Varaszkeviczia,
Paterson, N. J. -60
746 J. Žemantauskas,
Waterbury, Conn. -60
Centr. sekret.
M. J. Damijonaitis.

Sziuomi apreiskiu „Tėvynės Mylėtojų Draugystės“ sanariams, kad „Mildos Giesmininkų Draugystė“ iš New York'o paaukavo mūsų draugystei 200 knygelį „Ką turime veikti dėl mūsų išganymo“ ir 100 knygelį „Vienakis. Apysaka iš laiko Prancuzijos revoliucijos“ už ką „Mildos G. Dr.“ varde „Tėvynės Mylėtojų Dr.“ isztariu szirdingą acziu.

M. Bridickas,

„T. M. Dr.“ prezidentas.

Musu vyrai.

Labai žingeidžiai skaitau visus straipsnelius lytinczius moterių klausimo. Išz moterių pusės raszinėliai tilpę yvairiuose lietuviszkuose veikaluose nors ir reti, tacziaus jau szvelnesni už musų abėlnai sakant paprastą amerikonzšką literaturą, tų apszviestų vyrų (pagal p. Pruselaitį) raszytą.

Czion vėliauseme laike patemyjau porą žingeidžių tarmių lietuviszkuose laikraszcziuose, kurių, nors noriu, tacziaus negaliu užtylėti, kadangi esant moteriszke sunku man kęsti svieta panieką vien tik dėl to, kad esu tos nelaimingos lyties. Kad tie straipsneliai atnesz naudą didesnę, negu raszėjas tikėjosi, neužginu, kadangi kiekvienam perskaiczius užaina mislis, ar gal teip žemai, teip daug žemiau už vyrus, stovėti lietuvs? Vienok viską perkraczius reikia pripažinti, kad nėra teip.

Keistai mą iszveizi tarmės „Tėvynės“ 9 num. kaipo tai: „pradėjo ir jos nabagės ruosztis“, „nepajiegia jos nabagės apmastuoti ir suprasti“, „ki-

taip nabagės nežinojo, nemokėjo, tai ir kaltint mažai galima“. Prie ko tik porą žodžių isztarsiu savo užgautų stygų.

Pirmiausiai manding vyrams nepridera moteris (kurias yra per amžių amžius szalinę ir atstumę nuo visokio apszizvietimo) girti tokiais žodžiais kaip „nabagėms“, nes jau mato, kad ir be tokių malonių žodžių pradeda įgauti per ilgą ir karsztą kovą savo tiesas. Ir dar reikia priminti, kad ne sziandien, bet jau nuo keletos szimtmezių moters nori atgauti savo tiesas, kurios tapę iszplėsztos per tuosius, kurie sziandien mus su panieka drysta „nabagėms“ vadyti. Lygiai ir aimanavimas, kad negalime suprasti ir apmastuoti, yra pikta satyra. Czion vietoje atsakymo geriaus bus paduoti antras klausimas. Nuo kurio laiko pradėjo visi vyrai suprasti ir apmastuoti? Jug diena po diena taikosi matyti kad dar ir isz vyrų dauguma užsiliko nesupratę, neapmąstę. Atmėnu labai aizskiai: Kartą žmogelis atėjęs pas mus pradėjo savo paczia durnyti; girdi, ką su kvaila boba padarysi, žinai, ilgas plaukas, trumpas protas? Czion nepriminczia to atsitikimo, kad nebucziau gerai pažinusi to vyro moteriszkę, kuri, tiesą sakant, protiszka daugkartų kiltesnė už savo vyrą buvo. Taigi vyrai nors ir žino, kad jų moters yra daug kiltesnėms už juos, tacziaus isz despotiszko papratimo nepripažįsta joms to ir skaudžiausiai užgauna, kada tokiam padėjime dar apgailaudami aimanuoja, buk jų moters esancziuos toli jiems nelygios. Veltas pats raszėjas vyrams padėkavones daro už leidimą moterų ant prakalbų. Man gi rodoši, kad iki dabar tas barbariszkas atjautimas užsiliko pas minetą raszėją, kad moteriszke yra savaszcia vyro, ir kad vyras daro malonę leisdamas moteriszkę ant susirinkimo?

To asz nesilaikau ir mislinu, kad visai dėkavonės nėra verti leidžianti mus ant susirinkimų, ir vietoje tokios dėkavonės, jie užsipelno tiktai panieką sulaikydami mus nuo lankymo visokių susirinkimų, kuriuose galima ką patirti. Man rodoši kaip nori ką patirti vyras, teip lygiai to geidžia ir moteriszke. Apsivedimas manding yra apsiėmimu meiliai vienas antram laimėje ir nelaimėje buti draugu dėlei szeimyniszkių ir draugiszkių ryszių ir nėra vienos arba antros ypotos parsidavimas, ir tokiam apsiėmime, jeigu vyras jaus, kad piktas yra daiktas susirinkimas, tai pats pirmu neis, o tuomet jo moteriszke ir nenorės ant tokių susirinkimų lankyti. Tacziaus sziandien ant raip yra. Vyrai yvairiose vietose lanko susirinkimus vakaras po vakarui, moters vienos laukia jų nekantriai ir ant galo dar teip kaip savaszciai kokiai sako, nevale tau eiti tenai, kur asz teip meiliai savo laiką praleidžiu. O už viską ypatingiausia yra, kad dar už lankymasi moterių ant susirinkimų, vyrams dėkavonės dera mos! Teip lygiai neturi tiesos vyras isz moteriszkes rankų, kaip ir ji isz jo rankų skaitymus plėsztį; ir dar kartą sakau, kad yra vertas guodonės toks vyras už žmogiszkumą czion, kaip ir kitur; tacziaus sakau kad nedorai elgiasi toks, kuris szventas tiesas lygybės sumynęs drysta drausti (jau nekalbant apie atiminėjimą skaitymų) vale moteriszkę nuo skaitymo. Tam priezodis yra: „nedaryk kitam, kas pacziam nemiela.“

Ir galiop tasai raszėjas sako „kitaip nabagės nežinojo, nemokėjo, tai ir kaltint mažai galima“. Czion vėla klausimas? Ar moters jau sziandien viską apie auginimą žino ir moka? Asz mislyju kad ne, ir nesidyvyju, kadangi auklėjimas kaip ir kiti užsiėmimai

reikalauja supratimo yvairių szakų mokslo. Mes dar ir sziandien neturime tam reikalingų rankvedžių, isz kurių bent norincziuos galėtumėm pasinaudoti, tai jau ir pilnai negalime kaltinti motinas už netobulą iszauklėjimą. Bet reikia lygiai sakyti, kad ir vyrai yra tose pacziuose nelaimingose sanlygose apszizvietimo ir nekaltą už tai gadynę, bet, pagal istoriją, klaidos padarytos mūsų protėvių. Sakoma yra kad už tėvų kaltes nukentės kelin-ta gentkartė, taigi ir su mumis yra tas pats, ir vien iszsiliosavimas isz po maskoliszko jungo, įgyjimas apszcios literaturos apdovanos kartu vyrus ir moteris tuomi szviesos spinduliu, kurio stokuojant moters mėtom ant vyrų, vyrai-gi ant moterių kaltę szio ir to.

P. Pruselaitis „Vienybės“ praėjusiam num. vėla sako: „bet sziandien musų moters Amerikoje negal dar lygintis su vyrais (iszimant kokią 10 ar mažiaus)“ tik labai gaila kad p. P. szios tarmės nesakė, kame negal moters lygintis su vyrais. Mano supratime rodoši tik szlykszcziuose darbuse negal lygytis, o tobuluose visuomet o kartais dar ir virszinti vyrus.

Juk mes nė vieno lietuvio Homerio, Edisono, Szekspyro ir tt. neturime, nors daugelis mūsų lietuvių yra baigia universitetus. Moterims nebuvo daleista iki vėliausių laikų lankyti tokias mokyklas; užtaigi ir isz moterių negalime norėti Homerių, Saffo ir t. t. Amerikos moters, kurios yra lygų mokslą įgavę su vyrais lygiai su jeis ir stovi, lygiai svarbias vietas užima, o žinoma, kad dar mažas moterių nuoszintis lanko lygius mokslus. Bet dėliai kiekvieno czion Amerikoje mokinto lietuvio yra ir mokinta mergina, o minios vyrų nemokintų, manding, yra lygios miniomis moterių nemokintų, ir užtaigi ne-

matau, kame negali lygintis moters su vyrais? Turėkime didesnį nuosimtimą mokintų vyrų, tada rasis didesnis skaitlius ir mokintų moterių.

Vieni tik dyvai dar yra, kad moters nenusilygino su vyrais lankyme karciziamų, kortų lozšime ir kitose niekystose.

Vėl „Vienybė“ išsitarė, kad moters į draugystes prigul vien „dėl ligos pagelbos ir kad po kamanda atlikti išpažintį“.

Szis užmetimas panaszus į sakinį, kad „kito akyje kriaš matai, o savo tai nei balkio.“ Iki sziam laikui, man rodos, didesnis nuosimtimis moterių yra su laisvomis nuomonėmis draugystėse, negu vyrų rasime. O paprastai moters išpažintį atlikdamos neapsigarsina laikraszečiuose, kaip kartais tai guodotini tie apszviesti mus vyrai daro. (Mes sakydami virszui privestą sakinį rėmėmės ant tulų moterių draugyszių, kurios atmetė bent tą mažą spindulėlį szviesos, skaitymą laikraszezių ir knygu, ant vyrų-kunigu patarimo, ir rodosi vietoje pasimokinimo per skaitymą, praneszimus, jos apsiėmė dar po kamanda, kaip ir daugumas vyriszku draugyszių, atlikti išpažintį. Teip vyrams kaip ir moterims draugystėse part paszalpos ligoje yra reikalingiausiu daiktu saviesa-apsiszvietimas. Bet nelaimė, kad mes, vyrai ir moters, vieni geidziame apszvietimo, o kiti vėl, teipgi vyrai ir moters, norime apie tai nei girdėti ir stengiamės atlaikyti dar tuos, kurie norėtų praszviesti. *Red.*)

Ant galo pridursiu, kad dar kartais ir neteip, szvelnia korespondencijos, kadangi nėra to pikto, kuris neiszeitu ant gero; gal ir czion tas pritikti.

Asz.

Vis vardan parodos reikalui.

Isz visų rasztų tilpusių laik-

raszečiuose vardan parodos reikalų, daugumą turime prisikaityti prie asabiszku, partijiszku, kurie tarp mūsų neiszyks jau. Kun. Žilinskas, parodos komiteto prezidentas, prisiviręs koszės ir neįstengdamas jos suliuobti, susimislyjo iszsiteisinti ir dar teip, kad isztikrujų jis visų tų vaidų nėra kaltininku ir baltas, nekaltas kaip avinėlis. Bet ar isztikrujų teip ir yra? Kun. Žil. 13 num. „Lietuvos“ raszo, kad „nesutikimai kilo tiktai dėl kasieriaus kaucijos ir siuntimo pinigų į Paryzių—szeip gincų parodos dėlei nebuvo.—„Vienybės“ redaktorius ir iszleis-tojas bandė patraukti tą klausimą po rubrika „tikėjimiskai-kunigiskazka“ kad kunigas prezidentas reikalavo atsakan-czių pinigų (turbūt kaucijos?), kad gauti savo partijoi draugų ir užtarėjų“.

Ar isztikrujų teip? Kalbėsime atvirai. Kunigų mieriu buvo, o kun. Žil. vadovavo tame, kad kasierius negautų kaucijos ir rekė per laikraszezius, kad J. J. Pauksztys negauna bėlos, aukos esanczios pas jį yra kaip ir dingę! Ar tą jau užsimiršo kun. Žilinskas, ar neturi niekas tiesos tai atminti parodant kame tiesa? Jug kun. Žilinskas, kad iszgelbėti aukas nuo prazuvimo, net p. Stagarą buvo pastatęs kasierium, o dabar per „Lietuvą“ sakosi patsai esąs kasierium! Kun. Žil. gerai žino su koku mieriu tą darė? Kunigams nepatiko, kad parodos reikalai ne į jų rankas pakliuvo. Jie sutarė tarp savęs visoku budu naikinti žmonėse įtekmę nepatinkamų jiems ypataų: Mikolainio, J. J. Pauksztio ir Dr. Szliupo. Sukėlus ant jų nepasitikėjimą visuomenės, jug tai jau po parodai. Visuomenei neaukaujant ant to, kas ką padarys be pinigų? Jeigu teip būtų atsitikę pagal kunigų užmanymą, tai žinoma kaltais būtų likę Mikolainis,

Pauksztys ir Dr. Szliupas, kurie turėdami savo pusėje daugumą balsų, daleido supustyti reikalą ir tokiu budu jie būtų ant visados likę nugramzdyti akise visuomenės. Kad szitas tiesa, tai patvirtina paties kun. Žilinsko rasztai, kur jis per „Viltį“ iszniekino p. Daumantą, ir galiausiai per 6 numerį „Tėvynės“ iszvadino aną „szpicbuku“, vienatinį parodos įrengtoją. Tegul kun. Žil. prisipažįsta dėlko teip darė? Dėl naudos parodos tas jug nebuvo! Czion kun. Žilinsko mieris buvo toks: Teip užpuldinėjant ant vienu ir kitų, gal jie atsisakys nuo komiteto ir viso to darbo ir siekis atsiiektas. Ką reiszkia num. 11 „Baznyczios Tarno“ p. „Lietuvos“ Skaitytojo“ kunigo rasztas, kur primeta Mikolainiui mėtymą paszaliais parodos pinigų, bara „Lietuvą“ kad toji užstoja p. Daumantą, ir kad Mikolainis pradėjo už nosių tulus vadzioti. Ar tai vis dėl naudos parodos? O szitas rasztas jug kunigo raszytas. Jeigu isztikrujų nebutų nutverta už nosies kun. Žilinskui, tai jis su paroda būtų kas žin kur nujojęs. Ant kokios naudos tapė paraszyta į „Vilties“ 45 num. 1899 m. vieno sąnario isz parodos komiteto po slaptvardžiu „Paszalinis“, kad: „komitetas (parodos) pristojau ant kokios ten kitos bėlos, teip-gi rekor-dyotos, bet pagal kurią pinigų galima atsiimti tik per provą“. Tuomi sakiniu apszmeiztas tapė visas komitetas ir gramzdinama įtekmė. Ar tai vis dėl naudos parodos? Jug kėlimas nepasitikėjimo bent vienam isz reikalo vedėjų, atsiliepia ne ant vedėjo, bet ant paties reikalo. O jug visuomenė isz karto tikėjosi, kad į vedėjus reikalo rinkti abiejų partijų sąnarius, kad be vaidų vienybėje dirbtu. Bet vaidus pirmiausiai sukėlė kun. Žilinskas ir, matyt, be jų negalys rimti. Kas link siuntimo pinigų į Pa-

ryzių, asz pristojau dėlto, tikėdamasis, kad kun. Žil. nustos jeibius varęs, bet apsirikau! Dr. Szliupas ant to nepristojau ir asz jo vardą be jo žinios padėjau po tuomi rasztu. Toksai siuntimas pinigų padarė nemažai painių paryziecziams kol juos gavo. O ką jau bandytą tajį klausimą įtraukti į rubriką „tikėjimiskai-kunigiskazka“ tai tam kalti tik patys kunigai. Kas buvo pirmaja to priezas-czia? Kas kėlė vaidus tokius pirmiausiai? Į tokias rubrikas jug kun. Milukas paskirs-tė visuomenę per 47 num. „Kataliko“ 1899 m. Kun. Žil. sakosi iszreiszkęs pirm 3-4 metų jau, kad partijiszkumas yra tikžeminantis ir jam nepritaręs. Bet kame darbai naikinimui to partijiszkumo? Padalinimas lietuvių į brolius lietuvius katalikus, liuteronus ir bedievius paties kun. Žil. kaipo Susivienyimo prezidento 13 Sausio 1899 m. Serantone tik nebuvo naikinimu partijiszkumo? Nepritariant tokiam partijiszkumui, kam toji baimė sueiti su Szliupu po vienu stogu? Kam gundymai per pamokslus rauti usnes, neįveikiant vienam, susidėti keliems, negalint die-ną, tai rauti atėjus nakeziai, kada neteip dygios. Czion tai jau tikras naikinimas partijiszkumo.

Mūsų kunigai nuo amžių papratę cariszka elgtis su žmonėmis, laikosi tos paczios hegemonijos (pirmybės valdyme) ir sziantien. Mes-gi norime demokratiszku budu (dauguma pritarenzių) veikti ir teip, kaip yra reikalinga. Kalbėkime ir raszykime teip kaip dirbame, nes antraip ir mažas vaiks palaikys mus už veidmainius. Nieko dar butu kovoti už partizantizmą, netaisiant visuomeniszku reikalų, bet kada stengiamasi visuomeniszkus reikalus sunaudoti ant partizantizmo, tai reik norint imti tokiems botagą.

Ant galo mes gerai žinome kunigų rubrikos simpatiją parodai ir apie tai pakalbėsime vėliaus. *P. Mikolainis.*

Inkirus berniukas

(Išz angliszko).

I.

— Tėte, asz neseniai girdėjau, kaip keletas žmonių šnekėjo apie akcijas... Kas tai yra tos akcijos?..

— Akcijos, mano mielas, tai dalyvumas... Matai, jeigu koks burelis žmonių įkuria tokią draugystę, į kurią kiekvienas gali įnešti bile kokią sumą pinigų, pagal tai stojasi dalininku arba akcijonierium tos draugystės... Ar supranti dabar?..

— Hm, ne... nevisiszkai... Ar tėte turi kokias nors akcijas?..

— O kaip-gi... turiu jų keletą kompanijoi anglių kasyklų...

— Teip, bet asz teipogi girdėjau, kaip žmonės kalbėjosi apie anglių monopolį... Ar tai tas pat?..

— Nesuvis... Musų draugystė yra kompanijoje anglininkų, kurioji priguli prie bendro susivienijimo pramoninkų musų kraszto... Koki ten niekszi praminė tai monopoliu anglių...

— Žmonės, kurie kalbėjo apie tai, sakė, kad anglininkų kompanija tai vagių minia esanti, kuriuos vertėtu kalėjimui sutupdyti... Ar tie žmonės ir tėte priskiria prie vagių?..

— Ne, jie negalėjo manęs priskirti prie tokių, nes asz esmi tik akcijonieriu musų draugystės, o musų draugystė yra tik dalis kompanijos, arba, kaip jie vadina, monopolio... Jeigu net dalininkai, isz kurių susideda kompanija, padarytų kam nors skriaudą arba plėšikais pavadytu, tai jug musų draugystė yra tik menka dalelė kompanijos, o asz tik vienas isz dvidesimties keturių sąnarių draugystės. Tai-gi matai, kad asz ypatiszkai neužtraukiu ant savęs atsakymo už tai...

— Sunku tai man, tėte, su-

prasti, ... bet jeigu tėte sziteip sakai, matyti, teip ir yra... Tie žmonės kalbėjo, kad kompanija pakėlė prekę anglių neteisingai, o vienas isz jų isz-sitarė, jeigu toji kompanija, užgrėbus savo rankose daiktus, be kurių negali gyvenime apsieiti, privertė visus mokėti pakeltą prekę, tai visa toji kompanija, nė vieno neiszkysrus, esanti kaip žmogžudžių gauja, kurie užpuldinėja ant kryžkeilių.

— Bet tai buvo koks beprotis! Jug visi reikalai teip atliekami!.. Kiekvienas žmogus, kuris nesinaudoja isz visokių gerų atsitikimų, prazus... Ir stacziai jis butų pusgalvis!..

— O jeigu tėtei pasitaikintų isztraukti kam nors isz kieszieniaus pinigų, kada niekas nemato, ar tėte kisztum ranką kieszieniu?..

— Žinoma, kad ne... tai butų vagysta...

— Bet tai geras atsitikimas, ar ne teisybė, tėte?..

— Tai ne toks atsitikimas, apie kurį asz kalbu. Asz kalbu apie dorą atsitikimą dalykuose reikalų, interesų.

— Gerai, o jeigu tas žmogus žutų nuo szalczio ir tada tėte pareikalautum isz jo tų pinigų už daleidimą pasizildyti prie kakalio trioboje, ar tai butų doras atsitikimas?..

— Ne, tai butų visiszkai nekrikszczioniszkas ir nežmoniszkas pasielgimas...

— Ar tai butų vagysta?..

— Priesz dorą, žinoma. Ir priesz Dievą tai butų vagysta.

— Gerai, o jeigu tėte žinotum, kad daugybė žmonių beveik mirszta isz szalczio, tuotarpu kad tėte turi savo valioi visas anglis ir kad tada tėte pasakytumei neduosiąs anglių tolei, kolei gausiąs prekę, kokios pats panorėsiąs, ar tai butų doras atsitikimas?..

— Man matosi, kad neteisinga butų man reikalauti didesnės prekės už tą, kokia yra

ant turgaus!

— Teip, bet man rodosi, jeigu visos anglys butų tėtės valioje, tai kokią prekę tėte padėtumei, tokia butų ir ant turgaus.

— Ir asz teip galvoju... bet niekas negali buti vienu valdytoju visų anglių...

— Jug tie žmonės kalbėjo, beje tas pats, kurį tėte pavadinai beprocziu, kad kompanija anglininkų užgrėbusi visas anglis musų kraszto. Žodziu sakant, pati kompanija galėtų paskirti turgaus prekę, kokią tik norėtų, ar tai neteisybė, tėte?..

— Teip, man rodosi, galėtų tai padaryti...

— Bene padarė tik jau?..

— Et, asz nežinau...

— Tai sąnariai draugystės neiszmanėliai?..

— Negali jų priskaityti prie neiszmanėlių... jie gudriausiai atlieka reikalus...

— Tai jie naudojasi isz visokių atsitikimų savo reikaluose, ar teip?..

— Et, turi žinoti, kad beveik visur supranta, juog draugystės atlieka tokius dalykus, kokių niekas skyrium negali atlikti.

— Suprantu!.. Jeigu kam nors vienam atsitiktų panasziai padaryti, tada jam prikisztų, kad jis nekrikszczioniszkai pasielgė, ar ne teip?..

— Teip, teisybė.

— Bet jeigu tėtės draugystė yra dalis kompanijos, tai ji negeresnė už kitus.

— Ar, gal but, kad ne...

— Tokiu budu jeigu tėte priguli prie tos draugystės, tai ir tėte ne esi geresnis už kitus... Ar tėte geras krikszczionis?..

— Bet tu niekus plepi, mano vaike!.. Jug negalima peikti žmogaus už darbus draugystės tik dėlto, kad jis turi akcijas tos draugystės.

— Jug tėtės draugystė gauna dalį to, ką kompanija iszspaudzia isz darbininkų, ar

teip?..

— Žinoma, musų draugystė gauna dalį, kaip negaus.

— Ir tėte gauna pripuolanczią dalį isz tos draugystės, ar teip?..

— Asz neturiu reikalo tyrinėti, kaip atsiranda kiekvienas doleris mano naudos, man pripuolanczio pelno...

— Tėte, mokintojas nedėlinės mokyklos kalba, kad Maizieszius buvęs didžiausias tiesdaris, man-gi matosi, kad jis neperdaug buvo mitrus, ar-gi ne teip?..

— Anaipol, mano vaike, Maizieszius buvo isz tiesų didžiausias tiesdaris, kokio pasaulė da nebuvo turėjusi.

— Teip, bet man rodosi, kad jis maža tesuprato...

— Ką tu senauji... Ar tu žinai, kad teip galvoti negražu?..

— Va, tacziaus nieko isz mintingo nebuvo isz to, kada Maizieszius užgnė mums vogti, tuotarpu kad keletas isz musų įsteigia draugystę, kurioji gali vogti, kiek tik jai įlenda ir niekas negali jos pa-peikti už tai...

— Et, niekus tauziji...

— Kodėl niekus?.. Ar tai nėra vagysta naudotis isz vargingo padėjimo žmonių, priversti juos mokėti už anglis daugiau negu jos vertos?.. Jug tiktai ką tėte pripažinai, kad tai vagysta... Nes jeigu draugystė gali teip daryti, neužtraukdama ant savo sąnarių vardo vagių, ar tai tuo keliu ji neperzengia įstatymų Maiziesziaus? Kitą lapą atvertus, abejoju, ar Maizieszius žinojo ką nors apie tokias draugystes...

— Ak tu priekabe... nekalbek teip daug...

(Toliaus bus).

LIETUVISZKAS KRIAUCZIUS
Kaz. Miliszauskas

236 E. Market str. Wilkes-Barre, Pa.
Siuva puikiausiai visokius siutus pagal naujausią madą, duoda druta ir gerą materiją ir už pigę prekę.

Telpogį senus ant naujų perdirba.
Visi pas savo Tautietį.